

2014

Årsrapport

Sør-Hålogaland Bispedømme

Folkekirke i Sør-Hålogaland

Ei åpen dør

i tro, håp og kjærlyghet

Innhold

I LEDERS BERETNING	4
II INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL	7
Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget	7
Tilknytningsform	7
Myndighet og ansvarsområde	7
Overordnet mål.....	7
Samarbeid med andre - kirkelige fellesråd, frivillige kristelige organisasjoner	8
Omtale av organisasjon.....	8
Ledelsesstruktur.....	8
Antall ansatte og årsverk fordelt på henholdsvis prestetjenesten og annen virksomhet.....	8
Lokalisering	8
Organisasjonsstruktur	9
Presentasjon av utvalgte hovedtall.....	9
Volumtall	9
Nøkkeltall fra regnskapet	10
III Årets aktiviteter og resultater	11
Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.	11
Gudstjenestelivet i Sør-Hålogaland skal videreutvikles og fornyes, forordningene revideres (handlingsplan, delmål 1 A a).....	11
Styrke menighetenes misjonsidentitet (handlingsplan, delmål 1 A b):.....	13
Sør-Hålogaland bispedømme skal videreutvikle og styrke den lokale kirke som kultur- og kirkemusikkformidler (handlingsplan, delmål 1 A c).....	13
Samisk kirkeliv i Sør-Hålogaland skal utvikles videre som en nødvendig og likeverdig del av Den norske kirke (handlingsplan, delmål 1 A d).....	14
Diakoni skal videreutvikles i tråd med kirkens planer og samfunnets utfordringer (handlingsplan, delmål 1 A e).....	16
Hovedmål: Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke	17
Økt fokus på dåp blant medlemmer, med et mål om å stabilisere dåpsprosenten (handlingsplan delmål 2 a)	17
Stabilisere den gjennomsnittlige deltakelsen på gudstjenestene (handlingsplan delmål 2 b).....	19
Stabiliserer konfirmasjonsdeltakelsen blant medlemmene - på over 70% (handlingspl delmål 2 c). 19	
Tilrettelegge for kirkelige handlinger i den lokale kirke – i hvor stor grad lovpålagte kirkelige handlinger utføres (handlingsplan delmål 2 d).....	20
Trosopplæring.....	20

Delmål: Alle døpte og tilhørende i alderen 0-18 år som fra tilbud om trosopplæring i sin kirke/menighet i henhold til sine godkjente planer.....	21
Noen tilleggskommentarer.....	24
Kirke og samfunn	24
Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier	24
Eget hovedmål: Prestetjenesten: Alle menigheter i Sør-Hålogaland skal være betjent av prest og presteskapet skal ha god ledelse og gode arbeidsvilkår tilpasset lokale forhold og utfordringer	26
Tilstrekkelig prestedekning, (handlingsplan, delmål 1 B a)	26
Planlagte gudstjenester og kirkelige handlinger skal gjennomføres (handlingsplan, delmål 1 B b)...	28
Rekrutteringen skal styrkes, (handlingsplanen Delmål 1 B c).....	29
Ledelse, tilsyn og ivaretagelse av arbeidsgiveransvaret, (handlingsplanen delmål 1 B d).....	31
IV STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN	33
Virksomhetens risikostyring i 2014.....	33
Likestilling.....	33
Kvinner i lederstillinger.....	33
Kvinner og lønn	33
Etnisitet, religion og funksjonsnedsettelse.....	34
Statlige virksomheters likestillingsredegjørelser etter aktivitets- og rapporteringsplikten.....	36
HMS/ arbeidsmiljø	37
Tidstyv	38
Riksrevisjonen.....	38
V VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER	39
«Folkekirka i Sør-Hålogaland – Ei åpen dør i tro, håp og kjærlighet».....	39
VI ÅRSREGNSKAPET.....	41
Ledelseskommentar årsregnskapet 2014	41
Prinsippnote årsregnskapet.....	43
Bevilgningsrapportering.....	43
Artskontorrapportering	43
Note 1-7.....	47

I LEDERS BERETNING

Folkekirka i Sør-Hålogaland

Biskop og bispedømmerådsleder er i hovedtrekk godt fornøyd med det arbeid som er gjort for måloppnåelse i 2014. Det er lagt ned et betydelig arbeid fra de ansattes side gjennom hele året. Bispedømmets visjon «Folkekirka i Sør-Hålogaland bispedømme. Ei åpen dør i tro håp og kjærlighet» har ofte vært tema ved visitaser, proste- og prestemøter, og i fora som Kirkevergelaget og SMM (Samarbeidsrådet for menighet og misjon).

Prostivise samlinger

Ikke minst har prostivise samlinger gjennom året med representanter fra stab og frivillige lokalt, bidratt til samtaler og refleksjon om bispedømmets visjon med fokus på hva det vil si å være folkekirke. Hva utfordrer oss og hva er vår styrke? Samlingene har også fokusert på regionale og nasjonale utviklingstrekk i Den norske kirke. På vei mot ei ny kirkeordning har også vært et gjennomgangstema. Tilbakemeldingene har vært tydelig på at det er viktig med slike møteplasser for å drøfte de utfordringer vår kirke står over. Biskop og ansatte ved bispedømmekontoret har gjennom disse samlingene fått bekreftet viktigheten av å være i dialog med kirka lokalt. Det er i dialog mellom bispedømmeplan og den lokale kirke at kirka kan sikre sin plass i enkeltmenneskets liv, samt være en viktig samfunnspåvirker i sentrale verdispørsmål.

Bispedømmerådet

Bispedømmerådet har gjennom sine 9 møter og 76 behandlede saker pluss en rekke referatsaker, lagt bak seg ett aktivt arbeidsår. Sentrale oppgaver har vært rekruttering til prestetjeneste å sikre en god og forutsigbar økonomi. En stor utfordring har også vært å sikre en forsvarlig bemanning ved bispedømmekontoret.

Prestetjenesten

Det er utfordrende å sikre at alle menighetene blir betjent med prestetjeneste. Med rundt 15 ledige prestestillinger gjennomsnittlig, samt utfordrende vikarmarked, er det lagt ned et stort arbeid i å planlegge prestetjenesten. Dessverre har fravær av presteressurs ført til større arbeidsbelastning for proster og prester, nettopp for å sikre så god betjening av menighetene som mulig. Bispedømmets satsning med 50 % stillingsressurs som prostesekretærer i hvert prosti, har sikret prostens ansvar for gode og forutsigbare tjenesteplaner. Av 18 ledige prestestillinger er det gjort 13 tilsetninger, og da flere med utenlandsk bakgrunn. Rekruttering er utfordrende på mange plan, og tallmaterialet viser dessverre en svak tendens til at flere prestestillinger blir stående ledig. Alderssammensetningen av presteskaper er i så måte utfordrende.

Prostene

Når det gjelder ledelse av prestetjenesten, er både biskop og bispedømmeråd avhengig av gode proster. Vi kan glede oss over en stabil og dyktig prostegruppe. Grunnet avsluttet tjeneste av aldersmessige grunner, har bispedømmerådet i løpet av 2014 tilsatt to nye proster. Begge kommer «utenfra», den ene fra Agder, den andre fra Island. Til utarbeidelsen av årets årsrapport

En pilegrimsseilas

I 2014 dro vi på pilegrimsferd fra Fredskatedralen i Bodø til Olsokfeiring i Nidarosdomen. Reisen viste oss at vi er en del av en lang tradisjon hvor evangeliet har slått rot her hos oss og at vi må være med å bringe budskapet videre gjennom de dører som åpner seg for oss. I tro, håp og kjærlighet – og med takknemlighet for alt det viktige arbeidet som skjer fra dag til dag i våre menigheter i et samfunn i stadig endring.

Bodø, 24. februar 2015

Marit Hermstad

bispedømmerådsleder

Tor Berger Jørgensen

biskop

hadde vi for første gang helhetlige og gode rapporter fra de respektive prostiene i tråd med de rutiner vi har lagt opp til.

Regnskapet for 2014

Det er gledelig at det også i år kan rapporteres om regnskapstall som er i tråd med tildelingen. Dette er mulig gjennom en aktiv økonomistyring med involvering av stab. Bispedømmerådet er aktivt holdt orientert om den økonomiske utviklingen. Det er leders og biskopens vurdering at opplegget for styring og kontroll er fulgt. Rutiner og prosesser har gjennomgående fungert godt og kan dokumenteres i tråd med økonomiregelverket.

Bispedømmeadministrasjonen

Bispedømmerådsadministrasjonene er små og sårbare og mangel på personell gir merkbar belastning. 2014 har slikt sett vært et krevende år, da bemanningen ved kontoret har vært lavere på grunn av flere langtidssykemeldte. Til en viss grad har dette vært kompensert ved inntak av vikarer, men mye har også falt på staben. Bispedømmerådet har i 2014 opprettet ny stilling som økonomileder og denne kom på plass i oktober. Denne stillingen er et nødvendig og viktig bidrag til de mange gjøremål innen økonomi samt andre oppgaver ved kontoret. Bispedømmerådsleder og biskop vil understreke, er selv med de personellmessige utfordringene, at de fleste gjøremål i henhold til handlingsplan og andre styringsdokumenter fulgt opp. Staben ved bispedømmekontoret har på en god måte har gjennomført de oppgaver som bispedømmerådet og biskopen har ansett som viktige.

Et tydeligere skille stat og kirke

Vår kirke står ovenfor viktige og kompliserte prosesser når det gjelder utviklingen av en fristilt folkekirke i Norge. Kulturdepartementet sendte sommeren 2014 ut høringsnotatet «Staten og Den norske kirke – et tydelig skille». Dokumentet gir en god beskrivelse av vår kirkes rolle i samfunnet og utviklingen fram mot et selvstendig trossamfunn. Den fasen vi nå er inne i har sin basis i de grunnlovsendringene som kirkeforliket formulerte og som ble endelig vedtatt 21. mai 2012. Det gjelder ikke minst endringene i § 16 hvor Kongens kirkestyre opphører og Den norske kirke tas inn i lovteksten med formuleringen «en evangelisk luthersk kirke» som «forblir Norges folkekirke» og «som sådan» skal understøttes av staten. På dette grunnlag skal det nå legges til rett for å gjøre Den norske kirke til et eget rettssubjekt, som dermed kan ta over de fleste av de oppgavene som i dag er forankret i departementet. For oss er det viktig å understreke at Den norske kirke skal forbli en landsdekkende kirke og være nær medlemmene i våre lokalsamfunn.

Overføring av arbeidsgiveransvar

Bispedømmerådet og biskopen regner med resultatet av høringen og den videre behandlingen, vil gi et godt juridisk grunnlag for neste fase i utviklingen og skape den nødvendige trygghet i et landskap som mange oppfatter som flytende og usikkert. Dette gjelder ikke minst de gruppene som vil miste sin forankring i det statlige avtaleverket. Bispedømmeråd og biskop vil imidlertid understreke at tiden fremover vil være svært krevende for bispedømmene, ikke minst med å få på plass en robust organisasjon som tydelig kan stå fram og være i stand til å overta arbeidsgiveransvaret for prestene, de ansatte ved bispedømmekontorene og de statsansatte i Kirkerådet. Folkekirkas framtid vil i stor grad være avhengig av at vi lykkes med dette arbeidet.

II INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget

Sør-Hålogaland bispedømme er underlagt Kulturdepartementet og er i avgrensede saker underlagt Kirkemøtet.

Tilknytningsform

Sør-Hålogaland bispedømme ble opprettet i 1952 ved at Hålogaland bispedømme ble delt og er ett av 11 bispedømmer i Norge. Bispedømmerådet har 11 medlemmer inkludert lulesamisk representant. Sammen med de andre bispedømmerådene utgjør rådet Kirkemøtet. Biskopene utgjør Bispemøtet.

Myndighet og ansvarsområde

Myndighet og ansvarsområde for biskop og bispedømmerådet følger blant annet av Kirkeloven, gravferdsloven, tjenesteordning for biskop og menighetsprest. Tilsettingsreglementet samt økonomiinstruksen og tildelingsbrev er også viktige dokument som sier mye om myndighet og ansvarsområde.

Bispedømmet blir ledet av to organ, Biskopen og Bispedømmerådet med felles administrasjon ledet av stiftsdirektør. Kontorsted er i Bodø.

Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet rettet mot alt som kan vekke å nære det kristne livet i menighetene. Rådet skal fremme samarbeid mellom de ulike menighetsråd og andre lokale grupper innen bispedømmet. Bispedømmet fordeler statlig tilskudd til trosopplæring og særskilte stillinger innen diakoni og undervisning. Bispedømmet kan opprette og nedlegge stillinger innenfor tildelt ramme. Bispedømmerådet tilsetter proster, menighetsprester, prostiprester samt fengselsprest og studentprest. I tillegg er bispedømmerådet arbeidsgiver for de tilsatte ved bispedømmekontoret. Biskopen leder prestatjenesten og stiftsdirektør er utøvende myndighet for bispedømmerådet og er daglig leder for bispedømmeadministrasjonen.

Overordnet mål

Bispedømmeråd og biskop har lagt til grunn de mål og føringer som er gitt av departementet, Kirkemøtet og Kirkerådet. Visjonsdokumentet samt handlingsplanen for bispedømmet legges også til grunn for virksomheten og aktivitetene. Visjonen for Sør-Hålogaland er «Folkekirka i Sør-Hålogaland. Ei åpen dør i tro, håp og kjærlighet».

De områdene som er mest synlige er:

- Prestetjeneste
  - Gudstjenester og kirkelige handlinger
  - Dåp, trosopplæring og undervisning
  - Kirkemusikk og kultur
  - Diakoni
  - Misjon
  - Tilskuddsforvaltning, godkjenningssaker og oppgaver knyttet til gravferdslov og forskrift.
- Sør-Hålogaland bispedømme ønsker å være folkekirke der folk bor.

Samarbeid med andre - kirkelige fellesråd, frivillige kristelige organisasjoner

I vårt bispedømme er det 86 sokn og 43 fellesråd fordelt på 44 kommuner. Bispedømmet har samarbeid med kristelige organisasjoner og har et formelt samarbeid med misjonsorganisasjonene som er tilknyttet SMM (samarbeid for menighet og misjon)

Omtale av organisasjon

Ledelsesstruktur

Sør-Hålogalands biskop og bispedømmeråd har felles administrasjon. I bispedømmet er det 8 prosti som hver for seg er eget tjenesteområde for prestene. De øvrige kirkelige tilsatte har i hovedsak fellesrådet som sin arbeidsgiver. Bispedømmekontoret er organisert i to avdelinger med hver sin avdelingsleder. I tillegg er det opprettet en driftsenhet i stab direkte underlagt stiftsdirektøren. Driftsenheten ledes faglig av økonomileder.

Antall ansatte og årsverk fordelt på henholdsvis prestatjenesten og annen virksomhet

I vårt bispedømme er det 93,25 (reduisert med en halv stillingshjemmel i 2014) stillingshjemler for presteskaper og 14,35 stillingshjemler ved bispedømmekontoret. Disse har bispedømmerådet som arbeidsgiver. I Sør-Hålogaland bispedømme er det tilsatt om lag 400 medarbeidere i de lokale menighetene med de 43 fellesrådene som arbeidsgiver. I følge Statistisk sentralbyrå (SSB) er det registrert 4 249 frivillige medarbeidere i bispedømmet. Dette er betydelig lavere enn landsgjennomsnittet som er på 7 505 frivillige. Ledelsen ved bispedømmekontoret tror nok at det er en underrapportering på frivillige medarbeidere i bispedømmet.

Lokalisering

Sør-Hålogaland bispedømme er geografisk sammenfallende med Nordland fylke og har 44 kommuner med til sammen 241 411 innbyggere. I Sør-Hålogaland bispedømme er 83,47% av innbyggerne medlemmer av Den norske kirke. Landsgjennomsnittet er på 74,90%.

Organisasjonsstruktur

Volumtall for bispedømmet

Prosti	Antall sokn	Medlemmer og tilhørige til Den norske kirke	Antall innbyggere
Domprostiet	13	49 239	59 780
Salten prosti	10	17 056	19 898
Indre-Helgeland	14	40 405	46 881
Sør-Helgeland	6	11 503	13 211
Nord-Helgeland	11	14 918	18 345
Lofoten prosti	12	18 418	22 827
Ofoten prosti	13	24 945	30 032
Vesterålen prosti	7	25 027	30 437
Sum prostiene	86	201 511	241 411

Kolonne 1, antall sokn, bygger på manuell opptelling av antall sokn i bispedømmet. Det er differens for Domprostiet og Nord-Helgeland prosti mellom oppgitt tall og etatstatistikken. I statistikken (SSB) er det ført opp 8 sokn i Domprostiet (Bodø) samt Nord-Helgeland.

Kolonne 2, antall medlemmer er hentet ut av medlemsregistret og bearbeidet slik at det kommer fram antall medlemmer pr. prosti.

Kolonne 3, antall innbyggere, er hentet ut fra statistikk fra SSBs befolkningstall pr. kommune i 3.kv.2014. Statistikken er bearbeidet slik at det kommer fram antall innbyggere pr. prosti

Presentasjon av utvalgte hovedtall

Volumtall

Volumtall for bispedømmet

	2012	2013	2014
Antall døpte	2 077	2 030	1 823
Antall konfirmerte	2 413	2 224	2 195
Antall kirkelige vigslar	491	416	403
Antall kirkelige gravferder	2 326	2 320	2 119
Antall gudstjenester totalt	3 945	3 973	3 684
Samlet antall gudstjenestedeltakere	303 786	306 772	290 421

Tallene over tar utgangspunkt i rapporteringen fra prostene, men er sammenstilt med etatsstatistikken og tall fra SSB.

Nøkkeltall fra regnskapet
Nøkkeltall for årsregnskapet

	2012	2013	2014
Antall årsverk	107,10	107,10	107,6
-herav i prestatetjeneste	93,75	93,75	93,25
Samlet tildeling post 01	68 583 000	72 083 000	74 179 000
Utnyttelsesgrad post 01	104,8 %	102,3 %	103,8 %
Driftsutgifter	71 859 000	73 727 831	76 977 239
Lønnsandel av driftsutgifter	84,4 %	81,3 %	80,8 %
Andel lønn brukt prestatetjenesten	87,0 %	86,0 %	85,9%
Lønnsutgifter per årsverk	566 284	559 671	578 045

Tallgrunnlaget er basert på brutto utgifter, med andre ord er inntektssiden (kap. 3340.01), sykepengerefusjon (kap. 3340.18) og fødselsrefusjon (kap. 3340.16) ikke inkludert. Utnyttelsesgraden kan kun leses som totalt regnskapsførte utgifter i forhold til bevilgningen på utgiftssiden. Dersom man også tar med inntektene er utnyttelsesgraden for 2014 på 99,9 prosent.

III Årets aktiviteter og resultater

Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke.

Indikator: Gudstjenestefrekvens på søn- og helligdager.

Gudstjenestelivet i Sør-Hålogaland skal videreutvikles og fornyes, forordningene revideres (handlingsplan, delmål 1 A a).

Om å være folkekirke, «Dypdykk»: Kirka i Sør-Hålogaland ønsker å være en folkekirke med ei åpen dør ut til folket og ei åpen dør inn til et møte med troens mysterier slik disse formidles i kirkerommet, i gudstjenesten, i de kirkelige handlinger og i andre arrangementer. Biskopen og staben vært på besøk i prostiene med en bredt anlagt samtale om hva det vil si å være folkekirke i dag med utgangspunkt i bispedømmets nye visjonsformulering: «Folkekirka i Sør-Hålogaland – Ei åpen dør i tro, håp og kjærlyghet». Biskopen har understreket at folkekirka ikke fokuserer på grensene for å være med i kirka. Hvem som er utenfor eller innenfor fellesskapet. Menigheten omfatter alle. Fokus er Jesus Kristus som den oppstandne og nærværende frelser og herre. Det er lyset fra budskapet om «*Han som har all oppmerksomhet*» og det er dette lyset som har den avgjørende tiltrekningskraften.

Som folkekirke er det viktig å reflektere over de bilder og utsagn Jesus bruker om Guds rike og hva som er viktig når det gjelder livet, nestekjærlygheten, respekten for skaperverket og vårt ansvar for hverandre. Vi mener å kunne se et mønster for forståelse av folkekirken som både frigjør og fokuserer. Vi er opptatt av den tida og den virkeligheten vi lever i og de endringsprosesser vi er en del av, både i holdninger og i livsfølelse. De grunnleggende spørsmålene om tro, håp og kjærlyghet følger oss som mennesker under skiftende forhold. Som redskaper til å forstå hvordan kirken oppleves og fungerer, har vi hjelp av statistiske beskrivelser av grunnleggende mønstre for kirketilhørighet. Samtidig som statistiske beskrivelser ikke forteller alt om folks tilhørighet til Guds rike. Folkekirka er slik sett i seg selv et mysterium som et guddommelig og usynlig nærvær på et hvert sted i vårt bispedømme.

Oppslutning. Medlems- og tilhørighetsprosenten er fortsatt høy: 84%. Det vil i praksis si 201511 medlemmer av en befolkning på 241411. Kirka er en møteplass mellom Gud og mennesker. Møteplassen er først og fremst kirkehuset og gudstjenesten og de kirkelige handlingene som gjennomføres der.

Ei lokalt forankret kirke. Folkekirka er lokalt forankret. Bispedømmet er inndelt i 86 menigheter med til sammen i underkant av 160 kirkehus. Vi har 92 prestestillinger til å utføre pålagte gudstjenester og kirkelige handlinger i samarbeid med personell som disponeres av kirkeverge og fellesråd (43 i 44 kommuner), mens vi stadig må regne med en vakanse som gjør det normale, fast ansatte antallet prester til mellom 80 og 85.

Indikator: Gudstjenestefrekvens. Hvor mange gudstjenester som avholdes i kirkene gjennom året er en indikator på hvor nær kirken er folket. Gudstjenesteantallet viser totalt sett en ikke ubetydelig nedgang på 7% (etatsstatistikken: 12%) som igjen fører til nedgang i deltakere, 5% (14%), selv om antallet pr. gudstjeneste ikke går vesentlig ned. Gjennom prostenes rapporter og egne observasjoner mener vi det er grunn til å forklare nedgangen i gudstjenestefrekvens med gudstjenestelivets tilpasning til prestenes arbeidstidsavtaler. Prostens fordeling av arbeidsoppgaver øker ikke totalkapasiteten. Større lokale endringer fra år til år kan dessuten skyldes vakanser og et vanskelig og kostnadskrevenende vikarmarked.

Store forskjeller. Gjennomsnittstall gir ikke noe godt bilde av situasjonen. Forskjellene er store fra område til område. Det har sammenheng med geografi og demografi, kommunikasjonsmuligheter og kirkelige ressurser. I noen menigheter er det flere gudstjenestesteder/kirker og som regel bare med en prest. Noen kirkesteder har bare et mindre antall gudstjenester i året. Samtidig er det bare noen få kirker hvor det er gudstjeneste hver søn- og helligdag. Oppslutningen varierer også mye. På de mindre plassene kan deltakelsen være nær 100%, mens den kan være liten både på mindre og større steder. Denne variable og lokale gudstjenestefrekvensen har en lang historie. Den har utviklet seg i tråd med demografiske og kommunikasjonsmessige endringer.

Utfordrer menighetsforståelsen. Dette reiser et interessant spørsmål om hva som konstituerer en menighet. Er det den lokale forsamling samlet om ord og sakrament i en gitt, lokal kirke? I så fall er det mange menigheter som har et svært lite gudstjenestetilbud. Eller er det menighetsfelleskapene innenfor et sokn med et sokneråd, som samlet utgjør menigheten på stedet? Begge synsmåter klinger med i vårt forsøk på å forstå folkekirkas lokale nærvær og den praktiske fordelingen av gudstjenester.

Tiltak: Justering av gudstjenesteforordningene. Utgangspunktet i 2014 har vært at vi må inn å se nærmere på de fastsatte gudstjenesteforordningene samt justere dem inn mot det antallet som faktisk har utviklet seg i etterkant av fridagsavtalen og prostereformen. Det er satt i gang et omfattende arbeid med en slik justering. Innsamlingen av dette materiale vil også muliggjøre eventuelle strategiske grep for å imøtekomme demografiske og ressursmessige endringer. Gjennomgangen av gudstjenesteforordningen vil også tydeliggjøre hvordan vi skal regne inn gudstjenester utenom søn- og helligdager.

Risikovurdering: Det har vært forutsatt en viss nedgang i antallet avholdte gudstjenester på søn- og helligdager. Endrede arbeidsvilkår for prestene og andre kirkelige ansatte tilsier dette. Vi er slik sett innenfor en planlagt utvikling. Oppmerksomheten må imidlertid rettes mot fordelingen

av gudstjenester mellom menighetene. Spørsmålet om økt oppslutning om gudstjenestene og kirkelige handlinger behandles senere. Et spesielt dypdykk gjøres når det gjelder dåpen.

Styrke menighetenes misjonsidentitet (handlingsplan, delmål 1 A b):

Å være folkekirke betyr at lokalmenigheten også skal være misjonal både globalt og lokalt. Indikator: misjonsavtaler i menighetene innenfor rammen av Samarbeidsrådet for menighet og misjon (SMM). Avtaler: Det er 78 slik avtaler i våre 86 menigheter. Det er et høyt tall selv om enkelte menigheter har mer enn en avtale. SMM i Sør-Hålogaland har gjennom sitt arbeid jobbet frem en ny handlingsplan med et økt fokus på formelle avtaler der målet er at alle menigheter skal ha minst en avtale. Målet er også at disse avtalene skal være operative i menigheten knyttet til trosopplæring, diakoni og gudstjenesteliv. SMM ledes i vårt bispedømme av et eget råd bestående av en representant fra de ulike medlemsorganisasjonene i SMM med unntak av Areopagos. Disse er: NMS, Den norske Israelsmisjon, Normisjon, Himalpartner, Misjonsalliansen, Stefanusalliansen.

Gaveinntekter: Nivået på og utviklingen av inntekter til SMM-organisasjonen gjennom gudstjenestegaver/-offer og eventuell givertjeneste, bør gjøres til en tilleggsindikator. Pilotprosjekt avsluttet: «Pilotprosjekt for misjon i Vesterålen» som ble avsluttet i 2014 har vist at en målrettet satsning over tid gir økt forståelse og engasjement, med nye avtaler/fornyelse av gamle avtaler i alle menigheter som resultat. Erfaringene fra prosjektet skal videreføres til andre prostier.

Gjenbruksbutikk: Arbeidet med etablering av NMS Gjenbruk i 2014 er en ny satsningsform i Nord-Norge. Gjenbruksbutikkene har en klar «grønn» profil, i tillegg til at det også skaffer inntekter til misjonsorganisasjonen og dessuten skaper lokalt frivillighetsmiljø. Den første butikken vil bli åpnet i Bodø våren 2015.

Risikovurdering: Måloppnåelse når det gjelder økning av misjonsavtaler, er avhengig av implementering av handlingsplanen for SMM.

Sør-Hålogaland bispedømme skal videreutvikle og styrke den lokale kirke som kultur- og kirkemusikkformidler (handlingsplan, delmål 1 A c)
Folkekirka er en viktig kulturaktør i et hvert lokalmiljø ved alle sine aktiviteter inkludert gudstjenester og kirkelige handlinger og ved forskjellige former for samarbeid og samvirke med kulturlivet. Omfanget på kulturområdet er stort om enn varierende i mengde og uttrykk i vårt bispedømme. Ikke minst kantorene og kirkemusikerne er viktige lokale kulturaktører.

Kulturmidler. Mye av kulturaktiviteten finansieres ved eksterne midler. Bispedømmets kulturrådgiver skal søke å stimulere til og bistå menighetene med søknader. Dette er derfor valgt som indikator. 5 søknader fra kirkelige aktører i bispedømmet til Norsk kulturråd i 2014. Tildeling: kr. 470 000 Søknader til støtteordning for kirkemusikk hos Nordland fylkeskommune og Sør-Hålogaland bispedømmeråd var 17. Tildeling: kr. 215 000 .

Pilegrim. På en spesiell måte kan pilegrimsaktiviteter knytte sammen kultur og kirkeliv. Å være pilegrim dreier seg både om en fysisk reise og om en åndelig reise. Det åpner perspektiver både innover i den enkeltes og i fellesskapets liv i fortid og nåtid. Arbeid med kystpilegrimsleden fra Trondenes til Nidaros har i 2014 vært et av satsningsområdene til Sør-Hålogaland bispedømmeråd. I 2014 ble forprosjektet «*Pilegrim i nord*» gjennomført med kr. 300 000 i støtte fra Nordland fylkeskommune. Sør-Hålogaland bispedømmeråd sto som prosjekteier. «*Pilegrim i nord*» undersøkte potensialet for en kystpilegrimsled mellom Trondenes og Nidaros. Konklusjonene fra forprosjektet gjør at bispedømmerådet i 2015 igangsetter arbeidet med et hovedprosjekt for å starte utviklingen av kystpilegrimsleden langs nordlandskysten. Sommeren 2014 ble det gjennomført en pilegrimsseilas fra Bodø til Nidaros, for å prøve ut forholdene for pilegrimsaktivitet langs kysten. Seilasen foregikk med skipet «Gamle Salten» og ble dels finansiert gjennom forprosjektmidlene til «*Pilegrim i nord*», men også ved hjelp av støtte fra Riksantikvaren på 200 000 kroner, samt billettsalg. Ved flere stoppesteder langs kysten ble det gjennomført pilegrimstiltak og kortere vandringer i regi av lokalmenighetene i samarbeid med lokalt kulturliv.

Gildeskål som kultursentrum: Gildeskål kirkested har på en spesiell måte vært viktig for arbeidet med kultur- og pilegrimstradisjonen. I 2013 ble det arrangert et «grubleseminar» om gamlekirka. Resultatene fra dette seminaret ble i 2014 publisert i boka «Gildeskål gamle kirke – Marmorkirka ved nordvegen» (red Morten Stige og Øystein Ekroll/Fagbokforlaget) med betydelig støtte fra Gildeskål kommune. Sommeren 2014 ble det også framført et teaterstykke på kirkestedet. «Den mørke arven», et kriminalmysterium som brukte myter og historier fra kirkestedet og skrevet av kjente forfattere som Thor Edvin Dahl og Niels Nordberg

Grunnlovsjubileet 2014

2014 ble markert som et viktig år for Norge. I Nordland spilte kirka en viktig rolle i mange jubileumsmarkeringer. Et spesielt fokus var på den første biskop i Nordlandene og Finmarken, Mathias Bonsak Krogh, utnevnt i 1804 og bosatt på Alstahaug. Biskop Krogh var en viktig nasjonsbygger. Ingen fra hans stift nådde fram til riksforsamlingen på Eidsvoll, men Krogh var representant ved første ordinære Storting som kom sammen i Christiania sommeren 1815. Han var også en av arkitektene bak etablering av Bodø by i 1816.

Risikovurdering: Kulturaktivitetene i kirka er svært avhengig av ekstern finansiering.

Samisk kirkeliv i Sør-Hålogaland skal utvikles videre som en nødvendig og likeverdig del av Den norske kirke (handlingsplan, delmål 1 A d)

I plan for samisk kirkeliv heter det: «Samisk kirkeliv skal utvikles i pakt med samiske tradisjoner og samisk selvforståelse, som en nødvendig og likeverdig del av Den norske kirke». Sør-

Hålogaland har et spesielt ansvar for det lulesamiske språkområdet og det preger det samiske engasjementet vårt, uten dermed å utelukke andre samiske grupper som finnes i bispedømmet.

Resultatmål: Styrke ivaretagelsen av samisk språk og kultur i gudstjenester og trosopplæring.

Samisk i gudstjenesten. Indikator: Antall gudstjenester og kirkelige handlinger med samisk språk. Vi har enda ikke full oversikt over dette antallet, men har foreløpig registrert bruk av samisk i 93 gudstjenester. Vi kjenner dessuten til at det er tre menigheter hvor samisk brukes fast. Våren 2013 var innspilling av en CD med lulesamisk liturgi (liturgi av 1977) ferdigstilt. Dette er et viktig tiltak for at ansatte og frivillige kan få økt språklig hjelp og frimodighet til å kunne bruke deler av liturgien i gudstjenestene. Det er imidlertid ikke gjennomført liturgikurs i 2014.

Salmebok og bibeloversettelse. Den nye salmeboka har med flere samiske salmer. Det er stor fordel at disse er integrert i salmebokas alminnelige inndeling og skilt ut som en gruppe for seg. Det fungerer også godt at alle oversettelser har samme nummer. I salmeboka er også enkelte liturgisk ledd tatt med.

Oversettelse av GT. Det svenske bibelselskap leder arbeidet med oversettelse av hele GT til lulesamisk. Egen prosjektleder ble ansatt i 2014. I første omgang er det behov for GT-teksten i de nye tekstrekkene. Sør-Hålogaland har vært en pådriver i dette tiltaket.

Samisk trosopplæring. Vi er glad for den nasjonale «Plan for samisk trosopplæring» som ble utgitt av Samisk kirkeråd i 2011. Den gir gode føringer for det videre arbeidet. Ofoten prosti skal ha sine trosopplæringsplaner ferdig til godkjenning sommeren 2015, og vi følger denne planprosessen tett med hensyn til hvordan samisk språk og kultur blir innarbeidet i de lokale planene. Indre-Helgeland ble innfaset i trosopplæringen i 2014. Det er i sørsamisk kjerneområde og hører kirkelig sett inn under Sør-samisk menighet med base i Nidaros (Snåsa). Her har det vært et eget sørsamisk trosopplæringsprosjekt. Vi vet at prosjektmenighetene Nord-Rana, Mo og Hemnes har innarbeidet det samiske i sitt trosopplæringsarbeid. De har hatt flere deltakere på samiske ungdomsarrangement som konfirmantleir. I 2014 fikk vi for første gang med en egen samisk ungdomsdelegat til Ungdommens kirkemøte (UKM). Vi ser at det er en langsiktig prosess å få utarbeidet egnet trosopplæringsmaterieell på Lule-samisk, men har en god dialog med Samisk kirkeråd og IKO om dette.

Samefolkets dag. Samefolkets dag 6. februar er blitt en tydelig markør av samefolkets kulturelle og historiske bevissthet. Flere menigheter er med i lokale markeringer, da ofte med gudstjeneste. Det er større arrangementer i Tysfjord, Hamarøy og Bodø.

Samisk studier for ny prest i Tysfjord. Den nytilsatte soknepresten i Tysfjord, en kommune som tilhører det samiske forvaltningsområdet, startet samiskstudier ved Universitetet i Nordland i 2014.

Ny diakonstilling. I løpet av 2014 ble det klart at Sør-Hålogaland har fått tildelt midler til en diakonstilling siktet mot den lulesamiske befolkningen. I samarbeid med Tysfjord kirkelige

fellesråd er stillingen nå lyst ut. Stillingen skal også være en ressurs for det lulesamiske området og diakoni innen samisk område i bispedømmet.

Risikovurdering: Som administrasjon er vi på grensen av det vi har kapasitet til å følge opp. Det er derfor helt vesentlig å få en økt ressurs hvis vi skal utvikle og utvide det regionale samiske kirkeliv. Samarbeid med nytilsatt diakon i Tysfjord åpner for en slik faglig styrking. Det er også avgjørende for det lulesamiske språkets utvikling at GT også blir oversatt. Kirkelige tekster, liturgier og salmer er helt vesentlig i forhold til å bevare og utvikle et levende lulesamisk språk.

Urfolk i folkekirka, et «minidypdykk». I et folkekirkeperspektiv, er urfolksdimensjonen en viktig utfordring. Det tydeliggjør at den norske folkekirka ikke er en etnisk begrenset kirke. Den er heller ikke nasjonal i den forstand at den er begrenset til en nasjon, men kan bære i seg folkegrupper som har sin identitet på tvers av landegrensene. Erkjennelsen av storsamfunnets, inklusive Den norske kirkes, overgrep mot det samiske folk, er en viktig erkjennelse i tilnærming når det skal utvikles en egen samisk «folkekirkeidentitet». På forskjellig måte har bispedømmet vært engasjert i prosjekter og dialoger med fokus på forsoning.

Diakoni skal videreutvikles i tråd med kirkens planer og samfunnets utfordringer (handlingsplan, delmål 1 A e)

Menighetenes diakonale omsorgstjeneste skal styrkes, slik at den kommer til uttrykk gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet.

Antall diakoner. Sør-Hålogaland har 23 diakonstillinger som er fordelt over 38 sokn. Ett av de åtte prostiene har imidlertid ingen diakonstillinger. Det er en målsetting for oss at det skal være minst en diakon/diakonimedarbeider i hvert prosti. Sør-Hålogaland bispedømmeråd har over statsbudsjettet 2014 fått tildelt en ny diakonstilling øremerket lulesamisk språkområde. Se avsnitt om samisk kirkeliv. Bare 11 av dem som er tilsatt, er vigslede diakoner. I dag er fire diakoniarbeidere i gang med et godkjent utdanningsløp. Det er en god måloppnåelse. To av disse er i gang med masterstudium.

Indikator: Antall vedtatte diakoniplaner. Det er 52 rapporterte planer. Det er en økning på 5 planer fra forrige år, vi vet at det er planer underveis i flere menigheter og at antallet forventes å øke i 2015. Det har i 2014 vært jobbet prostivis med å øke planarbeidet, noe vi vil fortsette med i 2015. Rapporteringen fra menighetene på diakoniplaner viser at det er ikke alle som melder at de har planer som har aktive planer. Noen diakonale enkelttiltak: Kurs og fagdager Frivillige og ansatte: Det er i 2014 arrangert medarbeidersamling for frivillige og ansatte som en tverrfaglig helgesamling i Sulitjelma med 70 deltakere, og fagdager innen diakoni og undervisning ble arrangert over to dager – og fortsatte med Grønne fagdager.

Diakoni i gudstjeneste- og trosopplæringsreform. Dokumentene «Lokal grunnordning for gudstjeneste» og «Plan for trosopplæring» viser at det diakonale perspektiv er integrert på en god måte i menighetenes virksomhet, men det er fortsatt viktig å følge dette opp.

Samhandlingsreform og demensprosjektet. Vi har vært opptatt av å øke bevisstheten i menighetene om samhandlingsreformens betydning for diakonien. Prosjektet «*Åndelig omsorg også for personer med demens*» har gjennom 2014 fokusert på samarbeid mellom menighet og institusjoner innenfor demensomsorgen i Bodø. Fængselspresten er prosjektleder (20 %). Hun har hatt en rekke oppdrag med kurs og workshops i og utenfor bispedømmet.

Vern om skaperverket og kamp for rettferdighet

Indikatorer: Antall «grønne menigheter» og lokale miljøkontakter. Antall «grønne menigheter» har økt med en til 22 i løpet av 2014. Det vil satses sterkere på dette i 2015. En utfordring er å få menigheter som allerede er grønne til å fornye avtalen. Vi er i dag det eneste bispedømme med lokale miljøkontakter i de fleste av våre 48 menigheter. De inviteres til årlige Grønne fagdager i bispedømmet. Hemnes menighet fikk i 2014 Bispedømmerådets miljøpris. For 2014 viser dette at miljø-, forbruk og rettferd i økende grad blir integrert i trosopplæring og misjonsarbeidet på lokalplan og i gudstjenester. Vi har også videreutviklet samarbeidet med Samarbeidsrådet for misjon og menighet (SMM) når det gjelder engasjementet for bærekraft og miljø. Flere misjonsavtaler er nå «grønne».

Forebygging av overgrep. Sør-Hålogaland bispedømme har som det eneste bispedømmet to ressurspersoner vedrørende overgrep i alle prostiene. Annet hvert år arrangeres det kurs i bispedømmet der de spesielt inviteres. I 2014 hadde vi et slikt dagskurs.

Måloppnåelse. Innen diakoni har vi ingen økning med flere kvalifiserte diakoner, men det er flere diakoniarbeidere som er under utdanning. Den forventede økingen av diakoniplaner fra 2014 til 2015 var innfridd med 5 planer. Vi ser at kvalifisert og motivert bemanning er en suksess-/risikofaktor. Vi kan også registrere god måloppnåelse på et spesifikt felt som samhandlingsreformen. Det vil være avgjørende å ha fagpersonell, fortrinnsvis prest i flere stillinger.

Hovedmål: Den norske kirke skal ha en oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke

Med dette forstår vi: Vårt bispedømme har stor oppslutning i befolkningen og kirken representerer mange steder det eneste uttrykk for religiøst liv

Økt fokus på dåp blant medlemmer, med et mål om å stabilisere dåpsprosenten (handlingsplan delmål 2 a)

Dåp, «dypdykk». Sør-Hålogaland bispedømmeråd og biskop ønsker å gjøre et såkalt dypdykk i tema dåp. Vi er opptatt av at dåpstallene synker, og at flere av kirkens medlemmer velger å ikke døpe sine barn. Vi er glad for at vi kan samarbeide med kirkerådet om dette temaet. En viktig referanse i dette arbeidet er en «*Rapport fra fokusgruppeundersøkelse om dåp*»,

Ipsos MMI (november 2014), som fokuserer på hovedproblemstillingen: hvordan begrunner og forklarer foreldre sitt valg om å døpe eller å ikke døpe barnet i Den norske kirke.

Viktige undertema og problemstillinger er hvordan foreldre forstår dåpen og dåpens meningsinnhold, samt hvilke betydning synet på og holdninger til kirka og kristen tro har på valget om dåp. Denne undersøkelsen gir oss et nyttig grunnlag til å jobbe videre med

kommunikasjon rundt dåp. En avgjørende del av arbeidet med det nye visjonsdokumentet til Sør-Hålogaland bispedømmeråd «*Folkekirke i Sør-Hålogaland. Ei åpen dør i tro, håp og kjærlighet*», var målsettingen om å gjøre dette kjent for menighetene, de ansatte, menighetsrådene og frivillige medarbeidere. Biskopen har sammen med staben gjennomført en omfattende besøksturne til samtlige prostier for å presentere denne nye visjonen. Dette ble veldig godt mottatt, og skapte en arena for

gode grunnlagssamtaler med fokus på hva vil det si å være folkekirke i vårt bispedømme i dag. Her ble dåp, dåpstall og hvorfor dåpen er viktig sentrale gjennomgangstema. Det ble også mange spennende samtaler rundt tematikken om årsakene til at dåpstallene i noen områder synker.

Antall døpte

	2003	2009	2010	2011	2012	2013*	2014
Antall døpte	2 473	2 292	2 246	2 211	2 077	2 030	1 823

* i årsrapporten for 2013 ble det rapportert inn 2010 døpte med referanse til etatsstatistikken for 2013. Det oppjusterte tallet fra kirkebasen er 2030.

Tallmaterialet vårt fra 2014 er hentet fra prostenes årsrapporter, og er høyere enn antallet som er nevnt i etatsstatistikken, med 1640 døpte.

Prosentandel døpte av tilhørige, 1-5 år

	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	Endring 1-2 år	Endring 1-5 år
Sør-Hålogaland bispedømme	81	80	81	83	88	0,8	-6,7
Hele landet	76	77	78	80	85	-1,4	-9,2

Kilde: Medlemsregisteret i Den norske kirke. Tallgrunnlaget for dåp er noe usikkert. Endring fra 1-2 år viser forskjellen i andel døpte for ettåringer og to-åringer i prosentpoeng. Endring for 1-5 år viser forskjell i andel døpte for ettåringer og femåringer i prosentpoeng.

Tallene viser en nedgang i antall døpte. Denne utviklingen ønsker vi å snu. Vi har gjennom visjonssamlingene utfordret menighetene på blant annet følgende tema når det gjelder å øke tilgjengeligheten og styrke kommunikasjon og informasjon om dåp.

- Fokus på optimal håndtering av dåp i menigheten
- Sikre nok kapasitet på gudstjenester/dåpsgudstjenester
- Sikre at hver enkelt dåp oppleves som en høytidsstund
- Kontakte medlemmer som ikke har meldt inn dåp
- Besøke nybakte foreldre med gave og invitasjon
- Sterkere markering av barnas dåpsdag
- Lage dåpsvideoer i menighetene
- Informasjon der nybakte foreldre er
- Gjennomtenking av dåpssamtalen og dåpssamlinger

Stabilisere den gjennomsnittlige deltakelsen på gudstjenestene (handlingsplan delmål 2 b)
Refleksjonen rundt endringene i antall gudstjenester og antall deltakere på gudstjenestene er behandlet tidligere, tabellene følger her:

Antall gudstjenester totalt

	2010	2011	2012	2013	2014	% endring 2013-14
Gudstjenester, søn- og helligd	3 255	3 243	3 190	3 139	2 912	-7,2
Gudstj. utenom søn- og helligd	920	894	755	834	772	-7,4
Totalt	4 175	4 137	3 945	3 973	3 684	-7,3

Tallene er hentet fra prostenes årsrapporter, og ligger høyere enn tallmaterialet fra etatsstatistikken, som viser 3500 gudstjenester totalt i 2014.

Tallene viser en jevn nedgang i antall gudstjenester, både gudstjenester på søn- og helligdager, og gudstjenester utenom søn- og helligdager.

Samlet antall gudstjenestedeltakere

	2010	2011	2012	2013	2014	% endring fra 2013-14
Deltaker, gudstjenester søn- og helligd	258 707	261 934	245 072	245 546	227 300	-7,4
Deltaker, gudstj utenom søn- og helligd	54 791	57 135	58 714	61 226	63 121	3,1
Totalt	313 498	319 069	303 786	306 772	290 421	-5,3

Tallene er hentet fra prostenes årsrapporter, og ligger høyere enn tallmaterialet fra etatsstatistikken, som viser 262 438 deltakere totalt i 2014. Det er interessant å registrere at antall deltakere på gudstjenester utenom søn- og helligdager er økende, selv om antall gudstjenester utenom søn- og helligdager er minkende. Vi ser at antall gudstjenester går ned totalt sett, men antallet deltakere på gudstjenester utenom søn- og helligdager er økende.

Stabiliserer konfirmasjonsdeltakelsen blant medlemmene - på over 70% (handlingspl delmål 2 c).

Konfirmanter

	2003	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antall konfirmerte	2 529	2 436	2 507	2 483	2 413	2 222	2 195
Antall 15-åring	3 048	3 324	3 347	3 432	3 360	3 334	3 130
Prosent	83,0	73,3	74,9	72,3	71,8	66,6	70,1

Tallene er hentet fra prostenes årsrapporter, og ligger høyere enn tallmaterialet fra etatsstatistikken, som igjen har hentet tallene fra Kirkerådets database for trosopplæring «*Størst av alt*». Her er det et veldig stort sprik, mellom 2 195 og 974 (Kirkerådet). Vi henviser videre til hovedpunktet om trosopplæring.

Sør-Hålogaland bispedømme har en målsetting om å stabilisere konfirmasjonsdeltakelsen på 70%. Tallene for 2014 viser at dette målet er nådd. Samtidig ser vi at den prosentvise deltakelsen er synkende når vi ser flere år i sammenheng. Dette gjør at vi ønsker å gi konfirmasjonsarbeidet et enda større fokus i videre handlingsplaner. Konfirmasjon er tradisjonelt en viktig folkekirkelig arena, og et avgjørende møtepunkt for videre satsning på aldersgruppen 15-18 år. I samarbeidsavtalen med Nordland KFUK-KFUM er rekruttering et hovedtema, og da er ledertrening en sentral arbeidsmetode for å styrke arbeidet med rekruttering.

Tilrettelegge for kirkelige handlinger i den lokale kirke – i hvor stor grad lovpålagte kirkelige handlinger utføres (handlingsplan delmål 2 d)

Kirkelige vigslar

	2003	2011	2012	2013	2014	% endring 2013 -14
Antall kirkelige vigslar	612	448	491	436	403	-7,6

Tallene er hentet fra prostenes årsrapporter, og ligger høyere enn tallmaterialet fra etatsstatistikken, som viser 356 registrerte vigslar i 2014.

Antallet kirkelige vigslar er minkende. Dette er en utvikling vi har sett over tid. Det er vanskelig å kunne si noe presist om hvorfor dette tallet minker, når befolkningstallet i Nordland øker. Vi har ikke undersøkt antallet borgerlig inngåtte ekteskap eller registrerte samboerskap, og har derfor for lite grunnlag til å si mye om hvorfor flere eventuelt velger andre rammer for sine samliv enn kirkelig vigsel.

Kirkelige gravferder

	2003	2011	2012	2013	2014	% endring fra 2013 til 2014
Antall kirkelige gravferder	2 419	2 261	2 326	2 244	2 119	-5,6
Antall døde i Nordland	2 407	2 332	2 427	2 382	2 208	-7,3
% kirkelige grav av ant. døde	100,5	97,0	95,8	94,2	96,0	

Tallene er hentet fra prostenes årsrapporter, og ligger høyere enn tallmaterialet fra etatsstatistikken, som viser 1968 kirkelige gravferder i 2014. Antallet kirkelige gravferder er stabilt høyt, ca. 95% av alle døde i Nordland blir det holdt kirkelig gravferd for. Dette sier noe om folkekirkens status når det gjelder identitet og tilhørighet. Der er en liten prosentvis nedgang i antall kirkelige gravferder fra 2013 til 2014. Dette skyldes i hovedsak at det var færre døde i Nordland i 2014.

Trosopplæring

Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle barn. Med dette forstår vi: at vi skal ta vare på og gi vår trosarv videre til nye generasjoner.

Delmål: Alle døpte og tilhørende i alderen 0-18 år som fra tilbud om trosopplæring i sin kirke/menighet i henhold til sine godkjente planer.

Indikator: Opplæringstilbud i timer.

Innfasede prostier i trosopplæringsreformen	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Nord-Helgeland	x						
Lofoten		x					
Sør-Helgeland			x				
Bodø domprosti			x				
Salten					x		
Ofoten						x	
Indre-Helgeland							x
Vesterålen							x

I 2014 ble endelig alle prostiene i Sør-Hålogaland innfaset i trosopplæringsreformen. Dette har lenge vært etterlengtet. Det er en spennende prosess å jobbe sammen med menighetene om trosopplæring, og mer og mer av arbeidet er på vei inn i en etablert driftsfase. Vi ser tydelig at menighetene og de ansatte (og for så vidt frivillige) er på veldig ulikt sted med hensyn til erfaring og forståelse av hva trosopplæring er, hva reformen innebærer og hvordan dette best kan utvikles lokalt etter hvert som stadig nye menigheter innfases i reformen.

Vi er i gang med å utfordre de menighetene som har fått sine planer godkjent for en stund siden, til å videreutvikle disse slik at planene er operative og fungerer som nyttige verktøy i det daglige arbeidet. Vi ser at det mange steder er en utfordring å integrere og se sammenhengen mellom trosopplæring og gudstjenestereformen og det øvrige menighetsarbeidet, f.eks. innen diakoni og misjon. Vi har utarbeidet en god oversikt over menighetenes misjonsavtaler, og vil nå ha et større fokus på arbeidet med diakoniplaner.

Arbeidet med å la trosopplæringsarbeidet være drivhjul i et menighetsutviklingsperspektiv er både spennende og utfordrende. I tilknytning til den årlige trosopplæringskonferansen på Lillestrøm i november, arrangerte vi i bispedømmet en egen fagdag for medarbeidere som arbeider med trosopplæring. Tema var: «Barn og unges deltagelse i gudstjenestelivet», og vi hadde invitert professor i religionspedagogikk Heid Krogstad-Leganger fra MF til å løfte frem samspillet mellom trosopplæring og gudstjenesteliv i et menighetsutviklingsperspektiv. Det var gledelig å se at det var rekordstor deltagelse fra menighetene i Sør-Hålogaland både på trosopplæringskonferansen og fagdagen, med 55 medarbeider, fra hele bispedømmet.

Prostemøtet har også løftet frem trosopplæringsarbeidet gjennom sine møtepunkter, og ser et stort behov for å prøve å holde de ulike reformene sammen i et felles og lokalt perspektiv.

Nasjonal resultatmål: Alle menigheter med godkjent plan har 315 timer trosopplæringstilbud.

Trosopplæringstilbud

	2012	2013	2014
Planlagte timer	6 470	7 767	10 766
Gjennomførte timer	4 882	5 450	6 930
Antall timer trosopplæringstilbud	244*	182	193

Det er gledelig å se at antall gjennomførte timer med trosopplæring har økt fra 4882 i 2012, til 6930 i 2014.

Videre er det svært positivt at gjennomsnittet av antall timer med trosopplæringstilbud har økt fra 181,7 til 192,5 timer. Da er vi på rett vei, selv om det fortsatt er et godt stykke igjen til 315 timer. To prostier (Indre-Helgeland og Vesterålen) ble innfaset i 2014, og vil sende inn sine lokale planer for trosopplæring først i 2016. Tallet 244 timer trosopplæringstilbud i 2012 er nok urealistisk høyt, fordi mange menigheter hadde lagt inn et urealistisk høyt antall timer i sine lokale planer.

Biskopen har gode erfaringer med å følge plan og godkjenningprosessen for lokale trosopplæringsplaner tett, slik at disse planene er mest mulig operative og gjennomførbare. Biskopen erfarer at gjennomføringen av de lokale planene er avhengig av «stabile» og kompetente medarbeidere. Dette gjelder både prestetjenesten og andre kirkelige medarbeidere. Mange steder er det en utfordring å skaffe kvalifiserte fagpersoner til stillingene som trosopplæringsmedarbeidere. Derfor ønsker biskop og Sør-Hålogaland bispedømmeråd å prioritere etter- og videreutdanning for medarbeidere i trosopplæringen, med et særlig fokus på kompetanseheving innen kristendomsfaglig og pedagogisk utdanning. Behovet for å styrke kompetansen blant medarbeidere i trosopplæringsreformen har vi også formidlet i vårt høringsvar om undervisningstjenesten i Den norske kirke.

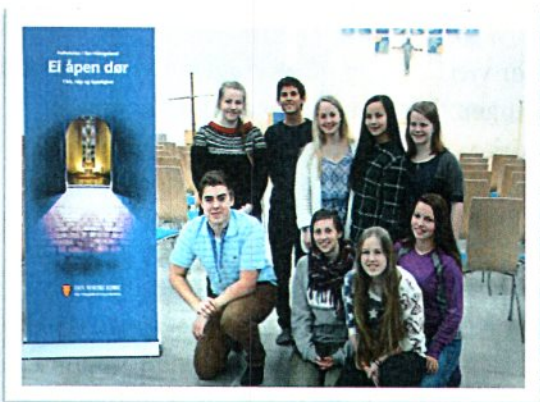
Trosopplæringsarbeidet

	2012			2013			2014			Endring pr.poeng 2013-2014
	Døpte i målgr.	Deltakere	%	Døpte i målgr.	Deltakere	%	Døpte i målgr.	Deltakere	%	
Dåpssamtale	313	337	107,7	432	449	103,9	656	698	106,4	2
4-årsbok	362	239	66,0	535	294	55,0	944	492	52,1	-3
6 år	246	85	34,6	490	119	24,3	853	172	20,2	-4
Tårnagenthelg	278	85	30,6	436	124	28,4	798	170	21,3	-7
LysVåken	417	137	32,9	699	230	32,9	931	259	27,8	-5
Konfirmasjon	1 115	850	76,2	689	598	86,8	1 116	974	87,3	0
Etter Konfirm	526	69	13,1	743	87	11,7	886	99	11,2	-1
Totalt	3 257	1 802	55,3	4 024	1 901	47,2	6 184	2 864	46,3	-1

Også for 2014 ser vi at rapporteringen for trosopplæringsarbeidet dessverre er noe mangelfull, men tallene gir oss likevel noen viktige indikasjoner. For det første er det gledelig å registrere at totalt antall registrerte deltakere øker betydelig, fra 1802 i 2012 til 2864 i 2014.

Antall deltakere i breddetiltakene for 4- åringer, 6- åringer, Tårnagenthelg og LysVåken øker. Når vi er i dialog med den enkelte menighet, ser vi at tallene fra år til år kan variere. Mange menigheter er små og slår sammen årskull når de inviterer til f. eks Tårnagenthelg og LysVåken. Dette kan gjøre at innrapporterte tall varierer.

Konfirmasjonstillene er rimelig stabile og ligger veldig høyt i en nasjonal sammenheng. Den største utfordringen er tiden etter konfirmasjonen. Dette har vi ønsket å utvikle en langsiktig

strategi for. Derfor har Sør-Hålogaland bispedømmeråd fornyet en samarbeidsavtale med Nordland KFUK-KFUM. Fokuset i denne avtalen er ungdomsfasen 15-18 år og det langsiktige arbeidet med rekruttering.

Et viktig bidrag i arbeidet med å styrke ungdomsfasen er Ungdomsrådet til Sør-Hålogaland bispedømmeråd (SHUR). De møtes jevnlig, og har som hovedoppgave å planlegge og gjennomføre Ungdommens kirkemøte (UKT) en gang i året. UKT samler ungdommer fra hele

bispedømmet, og sender egne representanter til det nasjonale Ungdommens kirkemøte (UKM).

I denne fasen med innfasing av trosopplæringsreformen har både vårt bispedømme og kirka nasjonalt hatt et større fokus på kurstilbud rettet inn mot den yngste fasen 0-6 år, enn fasen fra konfirmasjon til myndighetsalder. Sør-Hålogaland bispedømme arrangerte i juni 2014 blant annet kurset «*Fra babysang til skolestart*» i Bodø, i samarbeid med IKO. I handlingsplanen for 2015 vil vi vektlegge kurs og kompetanseutvikling for ungdomsfasen.

Risikovurdering: I risikovurderingen av delmål III a. i handlingsplanen 2014, vurderes risikoen til å være lav for måloppnåelse av delmålet - om at alle døpte og tilhørende i alderen 0-18 år skal få tilbud om trosopplæring i sin kirke/menighet i henhold til menighetens godkjente lokale planer. Vi har i handlingsplanen vurdert risikoen til å være lav, men erfarer at i mange menigheter er risikoen moderat til høy hvis prestetjenesten er ustabil over tid. Vi er opptatt av at de planene som menighetene utarbeider, og som biskopen godkjenner, skal kunne gjennomføres på en realistisk måte. Det fordrer blant annet en stabil prestetjeneste, høyt kompetente trosopplæringsmedarbeidere og en økt satsning på å involvere frivillige medarbeidere i trosopplæringsarbeidet. Vi ser særlig at menighetene trenger å øke fokuset på ungdomsfasen 15-18 år. Da er det naturlig at menighetene innarbeider i sine reviderte planer, slik at disse er mest mulig operative, og kan være gode arbeidsverktøy for planlegging og gjennomføring. Sør-Hålogaland bispedømmeråd erfarer også at det er store lokale utfordringer med å skape forståelse av nødvendigheten av rapportering. Flere av våre menigheter har ikke tilfredsstillende rutiner og god kvalitetssikring på dette arbeidet. Dette arbeidet vil vi følge nøye videre og samarbeide tett med menighetene.

Noen tilleggskommentarer

Kirke og samfunn

Å være folkekirke vil si å ha et aktivt og deltakende forhold til det som skjer i samfunnet lokalt, nasjonalt og globalt. Vi kan her vise til det som beskrives i avsnittene om misjon, diakoni og kultur, men det angår egentlig hele kirkas virksomhet overhode.

Ikke minst prestene og biskopen blir ofte deltakere i det offentlige ordskifte med vekslende hell intensitet og profil. Det kan dreie seg om spørsmål som angår klima og miljø. Flyktning- og innvandringspolitikk, global rettferdighet, krig og fred, konflikt og forsoning, slik tilfellet for eksempel er i Midt-Østen.

Biskopen har uttalt seg klart mot tiggerforbud. Han har vært tydelig på at vi nå må vokte oss for å isolere og stigmatisere den muslimske del av befolkningen. Det kan også være verdt å nevne at en i Gildeskål i et års tid hadde et kongolesisk par som kirkeasylanter. Deres sak endte med å innvilget opphold etter en rettsprosess hvor dommeren avviste saken til asylsøkernes fordel!

Av store debatt-tema hører også anerkjennelse av homofilt samliv og spørsmålet om homofiles adgang til å bli «ekteviet» med. Mange hadde håpet på en åpning for et ekteskapsrituale for likekjønnede under behandlingen på Kirkemøtet våren 2014. Det ble ikke fattet et slikt vedtak og resultatet ble et slags status quo. I vårt bispedømme har biskopen åpnet for å foreta forbønn for inngåtte, samkjønnede ektepar. Biskopen har bare mottatt melding om et par slike forbønshandlinger i 2014.

Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier

Valg. I 2014 var det ikke valgår, så dette punktet ser vi bort i fra. Nødvendige forberedelser til Kirkevalget 2015 ble gjort i tide. Valgrådet ble oppnevnt og alle instanser med forslagsrett fikk invitasjon til å foreslå kandidater til de ulike nominasjonskomiteene og kandidater til de ulike valgene. Valgrådet oppnevnte tre nominasjonskomiteer 17. desember. Valgrådet måtte gjøre noen endringer for å oppnå kjønnsbalanse og riktig alderssammensetning.

Økt servicenivå. Sør-Hålogaland bispedømme tok høsten 2014 i bruk Den norske kirkes nye nettsideløsninger. Vi er i ferd med å vedta en kommunikasjonsplan som understreker viktigheten av å integrere formidling i aktivitetene vi gjennomfører. Nettsiden er den viktigste arenaen vi har for formidling og vi har kommet langt i å etablere rutiner for informasjonstilgang og nyhetsformidling på nettsidene våre. Brukere hjemmesiden 2014: 4750.

Facebooksiden vår heter «Folkekirka i Nordland» og formidler små og store nyheter som angår vårt arbeid, for eksempel biskopens uttalelser i media, bilder og stemningsrapporter fra arrangement eller framsnaking av gode kirkelige prosjekter i bispedømmet. Hvis vi anser

folkekirkens medlemmer for å være målgruppen for siden, har vi langt igjen når det gjelder liker antall. Vår strategi er å opprettholde høy aktivitet på Facebooksiden, med mål om å øke antall likere. I 2014 økte antallet følgere med 125 eller nær 60 prosent.

Antall likes Facebook: 1/1 2014: 212 - 31/12 2014: 337

Det ble i 2014 gjennomført en brukerundersøkelsen ved bispedømmekontoret. Målet med brukerundersøkelsen har vært å undersøke hvorvidt bispedømmekontoret oppnår målet om høy grad av service overfor sine ansatte og brukere. Undersøkelsen har fokusert på tilgjengelighet, imøtekommenhet og informasjonsnyttens ved kontakt via telefon, epost, brevpost og åpningstid kontor. I tillegg har undersøkelsen fokusert på hjemmesidens brukervennlighet og hvordan den treffer målgruppen. Undersøkelsen ble forsøkt gjort kjent gjennom egen nettside og ved e-post til egne ansatte og til sentrale personer i fellesrådsområde. Om lag 100 respondenter svarte på undersøkelsen. Et stort flertall er fornøyd med kontaktinfo, tilgjengelighet på sentralbord og den man skal ha tak i. Det samme gjelder responstid, informasjon og imøtekommenhet ved henvendelse på e-post samt den hjelpen de mottok ved å besøke kontoret. Men ca. 23% er misfornøyd med tilgjengelighet av ansatte og responstid på e-post. Ved brevkontakt med kontoret var det mer sprikende resultat, men drøyt halvparten er fornøyd med imøtekommenhet og informasjon, men ikke riktig så tilfreds med responstid. Kontaktinformasjon til ansatte i administrasjonen er fremhevet av mange som svært viktig. Brukerundersøkelsen vil bli fulgt opp med en ny undersøkelse i 2015.

Økt faglig oppdatering . Administrasjonen har satt seg mål å øke den faglige kompetansen i sin helhet. Det enten være kirkelige reformer og endringer, samfunnsendringer som får konsekvenser for den lokale kirke og oppdatering på viktig IT-løsninger mm. Flere av de ansatte har deltatt på kurs og konferanser, men det er ikke registrert som studiedager. Det ble 2014 ikke utarbeidet en egen intern kompetanseplan, da kartlegging av eksisterende kompetanse og virksomhetens behov ikke er kommet i gang. Deler av kompetanseutviklingen er derfor ikke strategisk styrt eller initiert av ledelsen.

Våren 2014 arrangerte bispedømmet studietur for prester og ansatte på bispedømmekontoret. Fra kontoret deltok 10 stykker, to stykker avla eksamen og fikk 10 studiepoeng i teologi på masternivå. Det er registrert 14 dager studie med lønn i ESS.

Formål	Antall pers	Antall dager	Formell kompetanseheving
Studietur til Istanbul i Tyrkia	10	10 x 5 = 50	2 godkjent 10 studiepoeng
MBA-master	1	10	30 studiepoeng
Studiepermisjon biskop	1	20	
Andre kurs/konferanser innvilget	1	4	nei

Sør-Hålogaland skal stimulere til økt samarbeid mellom soknene og de ulike forvaltningsorganene. Sør-Hålogaland bispedømmeråd har det siste året fått inn to søknader angående sammenslåing av sokn. Dette er overraskende få søknader, da det kom mange reaksjoner etter Kirkevalget i 2011 om at det var for mange små sokn til at det var forsvarlig i

forhold til valgordninger og oppgaver. Vanskeligheten med å få folk til å stille var også nevnt som grunn for å slå sammen sokn.

Risikovurdering: Vi vet at fravær av nøkkelpersoner gjør oss sårbare, det er derfor viktig å ha åpne systemer som er tilgjengelig for flere slik at det ved fravær ikke blokkeres viktig informasjon eller kunnskap. Den interne møtevirksomheten er også et ledd i å redusere risiko i forhold til fravær av nøkkelpersonell. Det at flere har kjennskap til saker, rutiner mm gjør oss mindre sårbare.

Eget hovedmål: Prestetjenesten: Alle menigheter i Sør-Hålogaland skal være betjent av prest og prestskapet skal ha god ledelse og gode arbeidsvilkår tilpasset lokale forhold og utfordringer

For utdypende innhold til dette kapitlet, se Handlingsplan 2014 for Sør-Hålogaland bispedømme, del 1 B.

Tilstrekkelig prestedekning, (handlingsplan, delmål 1 B a)

I etatsstatistikken for 2014 fremkommer det at antallet kirkemedlemmer pr. faste presteårsverk i Sør-Hålogaland bispedømme er 2515.

	Kirke- medlemmer	Faste presteårsverk	Kirke-medl pr. prest	Endring fra 2013
Sør-Hålogaland	201 217	80	2 515	5
Totalt	3 800 757	1 234	3 080	2

Dette antallet har holdt seg rimelig stabilt på ca. to og et halvt tusen medlemmer i vårt bispedømme de siste årene. Vi har tidligere meldt at vi anser dette som et rimelig tall, men slik vi nå analyserer situasjonen med utgangspunkt i bispedømmets spesielle geografi og demografi, mener vi slike gjennomsnittstall gir et lite treffende bilde av de faktiske behov for prestedtjenesten og for ressurstildeling for å opprettholde det fundamentale liv i menighetene. Med en svakt avtagende befolkning i vårt område er også antallet medlemmer synkende. Antallet innmeldte/utmeldte utgjør også samme volum som de siste årene.

Vi forutsetter at vårt bispedømme ikke vil ha mulighet til å utvide antallet prestestillinger. Men vi ser heller ikke for oss reduksjon. De demografiske svingningene som er innenfor bispedømmet, vil vi søke å løse ved eventuell endring av tjenesteområdene. I noen områder er det likevel stor tilvekst i befolkningen og medlemsmassen. Arbeidet med gudstjenesteforordningene som startet høsten 2014 er et viktig ledd i denne prosessen. Denne prosessen er imidlertid ikke slutført og det har derfor ikke vært gjort noen vesentlig omdisponeringer av presteressursene i 2014.

Rekrutteringstiltak til tjeneste i kirken. Det har vært god kontakt mellom de teologiske studiestedene og bispedømmet i 2014. Biskopen har vært på ett besøk ved Misjonshøgskolen i Stavanger. Biskop og personalsjef har besøkt de to teologiske utdanningsinstitusjonene i Oslo. Det har gjennom årene utviklet seg en god og strukturert kontakt med disse utdanningsinstitusjonene gjennom «*Veien til prestedtjeneste*» (VTP) programmet. Ordinasjonssamling 1 og 2 i dette programmet, som foregår på omgang i bispedømmene i

regionene, er en svært viktig arena for å etablere kontakt og tillit og gode relasjoner til fremtidige prester og arbeidstakere. Region Nord har med en rekrutteringsbegrunnelse valgt en utvidet tidsramme for disse samlingene, samtidig som det legges inn betydelig mer økonomiske ressurser enn hva der andre regionene i VTP gjør. I VTP-programmet inngår også Stiftspraksisperioden på 5-6 uker hvor studenter gjør fullskala prestetjeneste i det bispedømmet de er tildelt i VTP-programmet. Vi anser disse praksisperiodene som viktige kontaktpunkter med fremtidige søkere til ledige stillinger i bispedømmet.

I vårt bispedømme har vi gjennom de senere år fått et ikke ubetydelig tilsig av gode prester gjennom nemndvurdering etter §§ 4 og 5 i Forskrift for tilsetning av menighetsprester. En av de som ble ordinert i 2014 var en slik «second career»-prest. Disse er viktige tilskudd til den mengde prester fremtidens kirke trenger og de blir ved dette gitt mulighet til å bruke sine avsluttende år i yrkeslivet med å følge sitt kall til prestetjeneste. Sør-Hålogaland bispedømmeråd fornyet i 2014 avtalen med Nordland krets av KFUK/M. Rekruttering til tjeneste i kirken er i den nye avtalen tatt inn som hovedtema og har fokus på at rekruttering er et langsiktig arbeid. Denne avtalen henvender seg i hovedsak til kontakten med ungdom og unge voksne. De ulike trosopplæringstiltakene rundt om i bispedømmene har også langsiktige rekrutteringsperspektiv innebygd. Relasjonsbyggingen med unge gjennom oppveksttiden er kanskje kirkens viktigste rekrutteringsarena.

Sør-Hålogaland har i 2014 ikke gjort bruk av særavtalen om rekrutteringstillegg av 2012. Det har ikke vært vakanser som har vært av en slik varighet at vi har sett grunner til å ta avtalen i bruk. Det har imidlertid vært satset langs to linjer: Annonsering av vakante stillinger og personlig kontakt med kandidater til stillinger. I tillegg har noen rekrutteringsmidler også i 2014 vært brukt til særskilte tiltak for å beholde presteressurs i et vanskelig rekrutteringsmessig område. Det gjelder engangstilskudd for bruk av egen båt i tjenesten hvor havstrekning er kommunikasjonsvei. Prosten i dette prostiet skriver i sin rapport: *«[Prostiet] er et utfordrende prosti på grunn av geografi, bosettingsmønster og mange kommuner. Dette fordrer mye reising for prost. Det er mange samarbeidsrelasjoner som skal pleies både i forhold til prester, kirkeverger, andre kirkelig tilsatte, kommunal ledelse og samarbeidende etater. Utarbeidingen av en Prostibok og en Rutinehåndbok har vært en stor lettelse for prostens virksomhet. Uten sekretærfunksjonen ville det vært umulig å være leder i [dette] prosti[et].»*

Vikarer. Sør-Hålogaland engasjerte til sammen 32 vikarer i kortere eller lenger perioder i 2014. 18 av disse var ordinerte, hvorav ni var pensjonister. Dette gir 14 vikarer som har gjort tjeneste med fullmakt fra biskopen til å utføre prestetjeneste. De fleste av disse er studenter i sommervikartjeneste eller andre studiepraksisperioder. Disse studentene er ikke bare et supplement til vikarbehovet om sommeren. De utgjør også en viktig relasjon for senere rekruttering til fast tjeneste i bispedømmet. Tre av kandidatene er vakansevikarer som har vært vikarer over tid og har hatt et «second career» anliggende.

En av prostene skriver i sin rapport: *«Når det gjelder rekruttering til kirkelige stillinger har menighetene i stor grad rekruttert fra lokalmiljøet, dette gjelder både menighetspedagogstillingene og trosopplærerstillingene. Dette betyr at det er store behov for videreutdanning og kompetanseheving, og vi har flere ansatte som parallelt med arbeidet tar*

videreutdanning. Noen av disse ønsker også å se på muligheten for å videreutdanne seg eller få sin kompetanse godkjent slik at de kan søke prestestillinger. Gjennom ungdomsarbeidet oppfordres det stadig til å søke kirkelig utdanning. P.t. er det en ungdom fra prostiet som studerer teologi.»

Utenlandske søkere. Også i 2014 har vårt bispedømme merket økt pågang fra utenlandske søkere, fra Island, Danmark, Sverige, Etiopia, Serbia og USA. I alt 14 ulike personer med utenlandsk opprinnelse søkte stillinger i Sør-Hålogaland i 2014. Det er relativt store utfordringer knyttet til dette, så vel språk som formalkompetanse, noe som gjør at tilsetning av mange av de utenlandske søkerne ofte ikke er mulig. Vi antar at de nå utviklede kurspakkene for utenlandske prester utviklet i regi av Kirkelig utdanningscenter i nord (KUN) vil gjøre det enklere å imøtekomme de utfordringene disse søkerne står ovenfor. Det vil også i noen grad avhjelpe den utfordrende rekrutteringssituasjonen vår kirke er inne i. Bispedømmerådet gjorde i 2014 det historiske grep å tilsette en islandsk prest som prost. Prosten tiltrådte i Sør-Helgeland prosti i september 2014 og er den første utenlandske prost i Den norske kirke.

Risikovurdering: I risikovurderingen til delmål 1 B a) i handlingsplan 2014 vurderes risikoen til å være moderat til høy for måloppnåelse til dette delmålet. Dette er begrunnet i bl.a. få søkere til stillinger ukvalifiserte søkere, ukjent «smertegrense» for medarbeidere med oppfølgingsbehov i presteskaper (f.eks. utenlandske), samt redusert saksbehandlingskapasitet i bispedømmeadministrasjonen. Risikoen er imøtegått med de tiltakene handlingsplanen beskriver. Vi vurderer derfor dette delmålet til god måloppnåelse, sett i forhold til antallet stillinger som har vært utlyst og er blitt besatt med fast prest samt tilfredsstillende tilgang på vikarer.

Planlagte gudstjenester og kirkelige handlinger skal gjennomføres (handlingsplan, delmål 1 B b) Gudstjenestefrekvensen. Etatsstatistikken for 2014 beskriver en nedgang i alle typer gudstjenester i bispedømmet fra 2013. Nedgangen i antall gudstjenester er på 12 % og nedgangen i deltakere er på 14 %. Nedgangen i antall kirkelige handlinger viser omtrent samme tendens. Disse tallene står litt i kontrast til de gudstjenestetallene vi har innhentet gjennom Norsk Samfunnsvitenskapelig Database (NSD) og som er bekreftet gjennom prostenes rapporter. Disse tallene viser en nedgang i antall gudstjenester på 7,27 % og en nedgang på deltakelse på 5,33 %. Vi velger å legge vekt på NSD og prostenes tall.

Vi har ovenfor kommentert spørsmålet om nedgangen i antall gudstjenester og ser det i hovedsak som en tilpasning til den pastorale kapasitet blant annet justert inn mot prestenes fridagsavtale. Vi registrerer også at det er et betydelig antall gudstjenester med til dels stor oppslutning utenom de registrerte gudstjenester på søn- og helligdager. Dette vil bli tatt med inn i utviklingen av nye gudstjenesteforordninger for menighetene. I vår landsdel er Den norske kirke nå mange steder det eneste trossamfunn som har en viss aktivitet. På samfunnsmessig basis forplikter dette kirka vår til å gjøre gode grep for å beholde et spredt gudstjenestetilbud innenfor de gitte ressursrammer. En av prostene skriver i sin rapport: «*Det er en viss endring i gudstjenestemønsteret – med flere gudstjenester utenom søn- og helligdag, særlig i [to av] sokn[ene]. Dette kan gjelde markeringsdager som samefolkets dag og kvinnetdagen, Trygg trafikk og Forsvaret m.m. og det kan gjelde dåpsgudstjenester og trosopplæringsgudstjenester f.eks. på lørdag.*»

Risikovurdering: I risikovurderingen til delmål 1 B b) i handlingsplan 2014 vurderes risikoen til å være moderat for måloppnåelse til dette delmålet. Risikoen er imøtegått med de tiltakene handlingsplanen beskriver. Vi vurderer derfor dette delmålet til god måloppnåelse.

Rekrutteringen skal styrkes, (handlingsplanen Delmål 1 B c)

Rekruttering og kall

Sør-Hålogaland bispedømme er rimelig tilfreds med utviklingen innen rekruttering slik den fremstår i etatsstatistikken. I 2014 var antallet utlyste stillinger (18) ubetydelig lavere enn året før og antallet vakante stillinger (10) som tilsvarende tall for året før. Det viser at bispedømmet på kort sikt klarer å rekruttere, selv om Sør-Hålogaland sto med 10 stillinger uten fast bemanning 30. nov 2014, jfr. kap. 4.3 i etatsstatistikken, og at dette er en oppgang i antall ledige faste

stillinger fra foregående år. Vi bekrefter en opplevelse av at vakansene er mange fordi vi også i 2014 har opplevd et relativt stort omløp på prestestillingene.

Bispedømmeadministrasjonen har sammen med prostene gjennom flere år ønsket å øke innsatsen på rekruttering til prestestillingene. Denne satsingen viser seg å ha hatt positiv virkning i 2014. Det har vært satset ressurser på få ned saksbehandlingstiden på tilsettingssaker og det har vært økt fokus på strategiske tidspunkt i året for når utlysningene skjer. Det har også vært søkt å skape større lokalt engasjement når en prestestilling har vært ledig. Denne satsingen viser seg også i rekrutteringstallene fra 2014 hvor vi har lyktes med å få til tilsettinger etter samme volum som året før, og hvor det totale antallet søkere til stillinger er omtrent like begge år.

Vi vil derfor måtte si at vi også i 2014 har opplevd et stabilt presteskap hvor mange prester har vært lang tid i stillingene sine og hvor omløpet i prestestillingene ikke har vært svært høyt. Vi ser av etatsstatistikken 2014 at vi i vårt bispedømme er 52 av 81 prester over 50 år. Dette understreker bildet av at også i vårt bispedømme i nær fremtid vil vi få rekrutteringsutfordringer hvor behovet for yngre prester vil øke.

	Under 40 år		40 - 49 år		50 -59 år		Over 60 år		Totalt
	Ant.	Pst.	Ant.	Pst.	Ant.	Pst.	Ant.	Pst.	
Sør-Hålogal	11	14 %	18	22 %	27	33 %	25	31 %	81

Dette er et felleskirkelig anliggende, ikke bare et ansvar de bispedømmene som har størst rekrutteringsutfordringer må bære. Det er antagelig behov for flere måter å bli prest på enn hva dagens utdanningsprogram gir rom for. Biskopen har ved flere anledninger tatt til orde for at det haster med å finne bedre ordninger for ordinasjon av personer uten full teologisk utdanning, sml. omtalen av «second-career» ovenfor. Av de 18 utlyste stillinger i 2014 var det totale antallet søknader på 39, mot 26 året før. Vi er fornøyd med denne utviklingen. Den reflekterer at en stabil strategi for hvordan det arbeides med rekruttering gir god virkning over tid. Likevel er det

avgjørende at den som blir ansatt er godt kvalifisert og kan fylle rollen som prest. Vi vil i fortsettelsen beholde fokuset på profilering av stillingene vi lyser ut for om mulig å få enda flere søkere. Det er også nødvendig å nevne at i det økte antallet søkere er et betydelig antall ikke-kvalifiserte søkere for tilsetning i prestestilling.

Rekrutteringsportalen Kirkejobb.no har de siste årene vokst til å bli den viktigste rekrutteringsarenaen for vårt bispedømme. Portalen er informativ og er nå lett å bruke også til saksbehandling av tilsettingssakene. Når det gjelder kontakt med potensielle søkere til ledige stillinger vet vi av rapporter fra brukerundersøkelser at prester som allerede er på utkikk etter ny jobb nesten utelukkende bruker de elektroniske tjenestene for å lete fram stillingsannonser. Vi har også latt oss overbevise om at annonsekampanjene i papiravisene i hovedsak henvender seg til potensielle søkere som ikke direkte er på utkikk etter stilling men hvor man hensikten er å fremkalle tanken på kanskje å søke en stilling i nord. Vi trenger å komme i kontakt med begge søkergrupper. Fem av studentene som tilhører bispedømmet i VTP-programmet søkte på de ledige prestestillingene i 2014. Det er et normalt tall sett i forhold til antallet aktuelle kandidater fra et årskull studenter. Likevel oppleves antallet noe lavt og krever i fremtiden en bredere innsats tatt i betraktning at dette er en gruppe vi allerede har tett kontakt med. En av prostene skriver i sin rapport: «Gjennomsnittsalderen på presteskaperet i [prostiet] er 53 år i 2014. Det ligger et stort rekrutteringsbehov i å få unge prester inn i stillingene som lyses ledig. Dette blir en av de store utfordringene for kirken fremover.

Ingen av prostiene beskriver konkrete kandidater som er aktuelle til kirkelig utdanning og tjeneste. Vi kjenner likevel til tre konkrete personer som den aktuelle prost og biskop har kontakt med og som oppmuntres til å vurdere videre utdanning for kvalifisering til en kirkelig stilling. Vi vurderer at denne typen samtaler og kontakt kan gjøres i økende grad. Det har vist seg å være en god måte å finne kirkelige medarbeidere som etter hvert får lang fartstid i bispedømmet.

En av prostene skriver i sin rapport: «De gode arenaer som skapes ved trosopplæringstiltak, konfirmantarbeid og ungdomsarbeid er viktige for rekruttering, både til menighetsliv og tro, og til kirkelig engasjement. I domprostiet er det nå særlig viktig å kunne prioritere ungdomsmiljøene rundt ChurchChill og Ten Sing, og andre tiltak i samarbeid med KFUK/M.»

Kvinnelige prester. Andel kvinner i prestestilling hadde en liten nedgang fra 2013 på 2,1 %. Likevel var det i 2014 en liten økning kvinnelige ledere (prost) fra to til tre av åtte proster.

	Faste prestestillinger 2014			2013	2013-2014	2010	2010-2014
	Kvinner	Totalt	Kvinneandel	Kvinneandel	Endring	Kvinneandel	Endring
Sør-Hålogal	29	81	35,8 %	37,00 %	-1,20 %	32,5 %	3,3 %
Totalt	381	1276	29,9 %	29,40 %	0,46 %	26,2 %	3,7 %

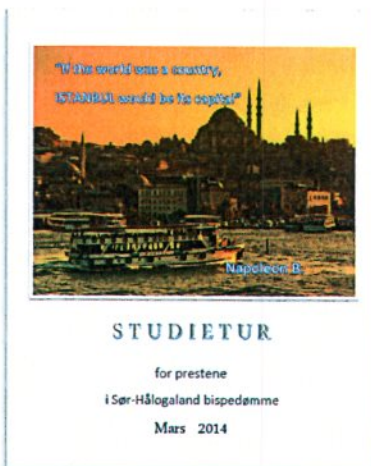
I 2014 var 15 av 39 søknader på prestestillinger fra kvinner. Det er et generelt ønske å øke denne andelen ytterligere. Vi er imidlertid fornøyd ettersom denne andelen er helt i toppen av hva tallene for resten av kirka. Bare ett bispedømme har høyere tall enn dette. Dette prosenttallet korresponderer helt med en tilsettingsprosent som også er på 38 (5 av 13).

Se for øvrig eget avsnitt om likestilling.

Risikovurdering: I risikovurderingen til delmål 1 B c) i handlingsplan 2014 vurderes risikoen til å være moderat for måloppnåelse til dette delmålet. Risikoen er imøtegått med de tiltakene handlingsplanen beskriver. Vi vurderer derfor dette delmålet til relativt god måloppnåelse. Særlig tatt i betraktning at rekruttering til kirkelig tjeneste er en økende utfordring for hele kirken og tilbakemeldingene gitt i HMS-rapportene fra presteskaper.

Ledelse, tilsyn og ivaretagelse av arbeidsgiveransvaret, (handlingsplanen delmål 1 B d)
Prostene. Det er gjennomført fire prostemøter av to dagers varighet i 2014. I tillegg har alle gjennomført enten ordinær tjenestekonferanse (prostedag) med medarbeidersamtale eller har vært på oppstartsdag som ny i tjenesten inkludert oppstartssamtale med biskopen. Det er også organisert lederveiledning for hele prostegruppen. Disse følger normalt tidspunktene for prostemøtene, men har i tillegg en dag årlig hvor prostene og ledergruppen i bispedømmet veiledes sammen. Kontakten og samarbeidet med prostesekretærene og bispedømmeadministrasjonen har blitt utbygd i 2014, slik intensjonen var. Noen av prostene har hatt med seg sin sekretær på tjenestekonferansen.

Ferie og fritid. Uttak av feriedager for presteskaper ligger i 2014 enda bedre enn tidligere år med kun 225 dager søkt overført til 2015. Endringen i ferieloven stimulerer til at flere tar ut ferie det året ferieuttaket skal gjøres. Dette ansees som en god trend. Den samme trenden synes å gjelde også for uttak av andre fridager.

EVU. Nesten hele presteskaper i Sør-Hålogaland har vært på studietur til Istanbul uke 12 og 13 i 2014. Det ble gjennomført to like kursuker slik at den ene halvparten av bispedømmet kunne ivareta daglig tjeneste mens den andre halvparten var på studietur. Det faglige innholdet omfattet de dogmehistoriske og kirkehistoriske temaene omfattet gudsbegrep, liturgi, de oldkirkelige kirkemøtene og monoteismen. Det faglige innholdet ble ivare tatt av Teologisk fakultet ved Universitetet i Oslo.

Deltakerne kunne ta 10 studiepoeng som kan inngå i mastergraden Master i praktisk teologi. 76 av bispedømmets

prester og bispedømmeadministrasjonsansatte deltok. Til sammen utgjør studieturen 380 studiedager gjennomført i bispedømmet. Foruten omtrent en million kroner til å arrangere studietur til Istanbul, disponerte Regionalt etterutdanningsutvalg (REU) i tillegg femti tusen kroner til individuelle søknader. Det har i 2014 vært tre prester som har deltatt på kompetansehevende videreutdanning i regi av Kompetansrådet. Disse tre fikk innvilget sine videreutdanningsstudier i 2012 og 2013. REU mottok ingen søknader til kurs i regi av Kompetansrådet i 2014. REU hadde derfor ingen regulære møter i 2014. Tre søknader om individuelle kortere kurs ble innvilget administrativt.

Sør-Hålogaland har en ordning kalt «kollegauka», hvor en prest kan innvilges en studieuke av prostens dersom en av kollegene i prostiet ivaretar daglig tjeneste den uka. Inntrykket fra prostens rapport er at denne studieuka har utbredt praksis. Bispedømmet har ikke bedt prostene om konkrete tall på dette for 2014. Men det er antatt at uttak av disse studiedagene utgjør i alt ca. 320 studiedager.

Arbeidet med ny kompetanseplan for presteskaper i Sør-Hålogaland startet høsten 2014. Arbeidet er basert på de nye retningslinjene for EVU som ble vedtatt av Bispemøtet 2014. Planen ferdigstilles våren 2015.

Olavstipender. Prosten i Nord-Helgeland, Olav-Rune Ertzeid, ble i 2013 tildelt Olavsstipend for studieprosjektet med tittelen «Når presten svikter – om avvik i adferd og kvalitet. Hvordan leder og ledes presten når avvik hos menighetsprestene avdekkes?» Prosten hadde studiepermisjon hele 2014 og slutførte prosjektet i henhold til avtalen. Sokneprest i Kjerringøy, Hilde Fylling, ble i 2014 tildelt Olavsstipend for et seks måneders studium med tema «Hellige ord i vanlige liv». Vi er svært stolte over at to prester i vårt bispedømme to år på rad får anledning til å bidra til viktige faglige tema for kirken.

ABV og annen veiledning. 13 prester har fått veiledning gjennom arbeidsveiledning (ABV) ordningen i bispedømmet. Ordningen fungerer godt og i tillegg til prester tilbys samtidig veiledning for andre kirkelig ansatte i vigslede stillinger. Normalordningen for veiledning er 66 timer fordelt på to år. ABV- ordningen har fungert godt gjennom mange år. I 2014 ble det gjennomført 88 veiledningstimer i Sør-Hålogaland. Det er en liten nedgang fra 2013. I 2014 merket imidlertid bispedømmet at det begynner å bli få veiledere. To av veilederne går av med pensjon om kort tid og har meldt at de ikke tar flere veiledningsoppdrag. Mulighet til å ha godt volum på ulike veiledningstilbud kan komme til å bli redusert dersom ikke ny arbeidsveilederutdanning snart kommer på plass.

Nytilsatt og oppfølging av utenlandske ansatte. Kurs for utenlandske prester er utarbeidet av Kirkelig utdanningssenter i Nord (KUN) og tilbys prester som er ansatt i Den norske kirke og som har utenlandsk opprinnelse. Kurset arrangeres i april og oktober 2015. Sør-Hålogaland bispedømme arrangerte ikke eget regionalt nytilsattkurs i 2014. Opplæring ble ivarettatt i prostiene og ved individuell kontakt mellom ansatt og bispedømmeadministrasjon. De to som var trådt inn i tjeneste for første gang deltok på de nasjonale kursene i regi av Bispemøtet.

Avvik. Det har vært meldt to avvik til bispedømmerådet i 2014: Begge er ivarettatt og lukket. Mobbing: Ett tilfelle er meldt i løpet av året. Prosten i det aktuelle prostiet grep inn i saken og den ble løst i samarbeid med vernetjenesten.

Risikovurdering: I risikovurderingen til delmål 1 B d) i handlingsplan 2014 vurderes risikoen til å være moderat for måloppnåelse til dette delmålet. Risikoen er imøtegått med de tiltakene handlingsplanen beskriver. Vi vurderer derfor dette delmålet til god måloppnåelse. Særlig viktig er det her å peke på både den faglige og den sosiale virkningen studieturen(e) til Istanbul medførte. Men også ulike typer veiledningstilbud som er gitt presteskaper i løpet av 2014.

IV STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Virksomhetens risikostyring i 2014

Bispedømmeråd og biskop har foretatt risiko- og vesentlighetsvurderinger av de viktigste resultatmål og delmål for 2014. Risikovurderingene er i samsvar med vedlagt handlingsplan. Risikovurderingen av ulike resultatmål og delmål for 2014, finnes som eget avsnitt fortløpende i årsrapporten.

Likestilling

Innholdet baserer seg på «Statlige virksomheters likestillingsredegjørelser etter aktivitets- og rapporteringsplikten, men er ikke satt opp etter den matrisen veilederen anbefaler.

Kvinner i lederstillinger

Andelen kvinnelige ledere i presteskabet har økt i 2014. Det er ansatt en kvinne som prost og dermed er prosentandelen kommet opp til 33,3. Dette er godt over landsgjennomsnittet men vi anser dette ikke som godt nok og vil opprettholde de tiltakene som øker kvinners mulighet til å tiltre lederstillinger i presteskabet.

For bispedømmeadministrasjonens del er andelen kvinnelige ledere på 33 %. Bispedømmerådet ligger da lavere enn landsgjennomsnittet på 41 %. Bispedømmerådet er tilfreds med kjønnsbalansen slik den er i dag men vil ved eventuelle endringer i stillingene søke å få opp andelen kvinner i lederstillinger også ved kontoret. Bispedømmeadministrasjonen har for øvrig en kvinneandel på 67 %. Det ansees som en høy nok andel ift kjønnsbalansen.

Kvinner og lønn

For presteskapets del viser etatsstatistikken 2014 at andelen lønn hos kvinner i forhold til menn i like stillinger er på 96 %. Det er ett prosentpoengs forbedring i forhold til 2013. Statistikken viser også at den nasjonale andelen tilsvarende ligger på 97 %. Det er ønskelig for Sør-Hålogaland bispedømme å jobbe for å komme på samme nivå som det nasjonale.

For bispedømmeadministrasjonen viser tallene at gjennomsnittslønnen i 2013 hos kvinnelige medarbeidere i forhold til hos menn ligger på 82 %. Dette er en forbedring fra 2013 på 8 %. Vi kan likevel ikke si oss helt fornøyd før vi er likt med landsgjennomsnittet på 88 %. Noe av forklaringen på denne forskjellen ligger nok i at den kvinnelige andelen arbeidstakere har noe lavere formalkompetanse og dermed også lønnes i lavere stillingskoder enn for mennene. Det er likevel en utfordring for vårt bispedømme å treffe tiltak for å løfte denne prosentandelen opp til nasjonalt nivå.

		Ledere	Rådgivere	Konsulenter	Totalt
Sør-Hålogaland	2013	93 %	96 %		74 %
	2014	83 %	98 %		82 %
Totalt	2013	93 %	96 %	99 %	87 %
	2014	88 %	96 %	100 %	88 %

Kvinnelig lederlønn i bispedømmeadministrasjonen ansees som akseptabel ettersom den er praktisk talt lik landsgjennomsnittet.

Sykefravær, foreldrepermisjon m.m.

Sykefraværet for 2014 viser 4,7 % inkludert bispedømmeadministrasjonen. Dette er en høyere prosent enn tidligere år. Vi tror likevel presteskapets sykefravær er lite, fordi den øvrige informasjonen gjennom vernelinjen tyder på gode arbeidsforhold i presteskapet. Dette korresponderer med inntrykket fra HMS-rapportene hvor sammenstillingen viser tilfredsstillende treff på samtlige temaområder innen psykososialt arbeidsmiljø. Økonomirapporten antyder også at sykepengerefusjonen til presteskapet er lavt.

	Sykefravær		Deltid		Foreldrepermisjon	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Sør-Hålogaland	8,1 %	1,4 %	10,0 %	1,8 %	2,0 %	0,0 %
Totalt	7,7 %	3,3 %	12,8 %	6,3 %	2,0 %	0,5 %

Fordelingen mellom kjønnene på deltid er 10 % for kvinner og 1,8 % for menn. Denne differansen er for stor, sammenlignet med landsgjennomsnittet på hhv 7,7 % og 3,3 %. Forklaringen ligger antagelig i at samtlige av de midlertidige ansettelsene i 2014 som har vært gjort i forbindelse med sykefravær har vært kvinner. Dette tror vi vil bedre seg i 2015 og bispedømmeledelsen vil ha fokus på faste hele stillinger, når stillinger skal lyses ut.

Det urovekkende tallet er legemeldt sykefravær for kvinner på 8,1 %. Det er en nedgang fra 2013 på 2,9 %.

	Egenmeldt		Legemeldt		Totalt		Kjønnsfordeling	
	Sykedager	Fraværspst.	Sykedager	Fraværspst.	Sykedager	Fraværspst.	Kvinner	Menn
Sør-Hålogaland	34	0,2 %	860	3,9 %	894	4,10 %	8,1 %	1,4 %
Totalt	841	0,2 %	15 380	4,5 %	16 221	4,74 %	7,7 %	3,3 %

Det krever økt fokus fra alle med lederansvar i bispedømmet på at dette tallet skal videre ned i 2015. Langtidssykemeldinger drar opp denne prosentandelen og disse sakene vil bli fulgt opp i h.t. statens krav om sykefraværsoppfølging og kravene til oss som IA-bedrift. Det legemeldte fraværet er på 3,9 % og egenmeldingene utgjør 0,2 %, altså et totalt sykefravær på 4,7 %. Dette er litt under landsgjennomsnittet. Vi kan ikke se oss fornøyd før sykefraværsprosenten er tilnærmet null. Se for øvrig kommentarer under avsnitt om HMS. 2 % av kvinnene har hatt foreldrepermisjon i 2014 og 0 % av mennene. Dette er likt med landsgjennomsnittet. Vi anser dette som akseptable tall. Vi er i grunnen glade for alle som føder barn og tar ut foreldrepermisjon i vår landsdel og vil gjennom kontakt med våre ansatte oppfordre også fedre til i større grad å ta ut permisjon.

Etnisitet, religion og funksjonsnedsettelse

Man finner både i samfunnet og i kirken enkeltpersoner og grupper som med bakgrunn i sin forståelse og tolkning av sin troslære uttrykker skepsis mot både kvinners prestetjeneste, samkjønnede ekteskap og annerledes troende.

Sør-Hålogaland bispedømme ønsker å ha et bevisst og respektfullt forhold til at alle skal kunne følge sin samvittighet og trosfortolkning. Likevel er det et klart mål at ingen med bakgrunn i dette skal kunne diskriminere andre på bakgrunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet eller religion. Ut over denne overordnede verdiholdningen er det ikke vedtatt særskilte tiltak for dette likestillingsarbeidet i Sør-Hålogaland bispedømme i 2014. Rekruttering: Vi lyser ut stillinger

med setningen «Kvinner oppfordres til å søke» og ved lønnsfastsettelse gjøres det vurdering om lønnsalternativene i lønnskodene kan brukes for å stimulere kvinner til å ta imot stillinger i bispedømmet. Her har siste års lønnsutvikling vært positiv for kvinner. Sør-Hålogaland bispedømmeråd har i 2014 gjort faste ansettelser av personer som etnisk og kulturelt har annen bakgrunn enn norsk. Viljen og ønsket om å kunne tilsette mennesker med innvandrerbakgrunn er viktig og blir vektlagt dersom de formelle kravene til stillingen er oppfylt. Det er ingen tilsatte med funksjonsnedsettelse i vårt bispedømme. Det har heller ikke vært søknader fra noen med funksjonsnedsettelse. Dersom det i fremtiden kommer søkere med funksjonsnedsettelse vil de, jfr. overordnet verdiholding, bli vurdert som søkere opp mot de krav som stilles for stillingen, og er tilrettelegging mulig så vil dette også bli vurdert ved tilsetting.

Statlige virksomheters likestillingsredegjørelser etter aktivitets- og rapporteringsplikten.

Tabell 1: Registreringsskjema for		Kjønnsbalanse			Lønn (br. års hele tusen)		Deltid		Midl. ansettelse		Foreldrepermisjon		Legemeldt sykefravær	
		M%	K%	Total (N)	M (kr/%)	K (kr/%)	M%	K%	M%	K%	M %	K%	M%	K%
tilstandsrapportering (kjønn)														
Totalt i presteskabet	2014	62,2%	33,8%	81	519/100%	527/96%	1,8%	10%	-	-	0%	2%	1,4%	8,1%
	2013	63%	37%	81	524/100%	498/95%	0%	20%	0%	25%	0%	0%	0%	11%
Totalt bispedømmekontor administrasjon	2014	36%	64%	16	522/100%	428/82%	VEILEDNING TIL TABELLEN <i>Stillingsnivåer:</i> Når det gjelder kjønnsbalanse og lønn, er det viktig å se hvordan dette kan variere på ulike nivåer i virksomheten. Akkurat hvilke kategorier av stillinger som benyttes er opp til hver enkelt virksomhet. Kategorier av "likeverdig arbeid" skal benyttes. Som en tommelfingerregel bør oversikten skille mellom ledelse og mellomledelse, høyere og lavere saksbehandlere / fagarbeidere, samt en kategori for administrativt personale. Det bør spesifiseres hvem som inngår i kategoriene dersom det er uklart (for eksempel mellomledelse). <i>Kjønnsbalanse:</i> For å få en nyttig oversikt, er det viktig å se på andelen av hvert kjønn på hvert nivå. Samtidig er det viktig at antallet totalt på hvert nivå oppgis for å kunne se hvor store grupper det er snakk om. Det er plass til å fylle ut tall både for det året det rapporteres for ("i år") og forrige år ("i fjor") for å se på utviklingen. <i>Lønn:</i> Månedsfortjeneste pr. heltidsekivalent. Gjennomsnittet for menn og kvinner på ulike nivåer gir mest informasjon. Eventuelt kan kvinners lønn i % av menns lønn på hvert nivå oppgis. (eks. Menn 100%, Kvinner 85%). <i>Deltid:</i> Andelen av hvert kjønn som arbeider deltid. <i>Ansettelse:</i> Andelen av hvert kjønn som har midlertidig ansettelse. <i>Foreldrepermisjon:</i> Andelen av totalt foreldrepermisjonsuttak som benyttes av hvert kjønn. <i>Sykefravær:</i> Sykefraværspersent for hvert kjønn. Legemeldt fravær. <i>Tiltak 1:</i> Dersom det er gjort personalpolitiske tiltak som for eksempel lederutvikling, kompetanseheving eller seniortiltak, er det viktig å rapportere hvordan menn og kvinner benytter seg av tiltaket. De to viktigste tiltakene bør rapporteres.							
	2013	29%	71%	14	491/100%	363/74%								
Ledelse presteskap (biskop og proster) og lønn biskop	2014	66,6%	33,3%	9	997/100%	0/0%								
	2013	77,8%	22,2%	9	925/100%	0/0%								
Proster	2014	62,5%	37,5%	8	660/100%	679/103%								
	2013	75%	25%	8	633/100%	614/97%								
Kontor ledelse	2014	75%	25%	4	627/100%	520/83%								
	2013	66,6%	33,3%	3	597/100%	555/93%								
Kontor rådgivere	2014	33%	67%	6	518/100%	508/98%								
	2013	29%	71%	7	485/100%	466/96%								
Kontor konsulenter	2014	0%	100%	5	443/100%	443/100%								
	2013	0%	100%	4	422/100%	422/100%								

HMS/ arbeidsmiljø

Etter vedtak i RAMU har hovedverneombudet og personalsjefen gjennomgått planverket for HMS i 2014. Noe av planverket ble gjennomgått som en del av kursingen som er gjort ved HMS-kurs (40-timerskurs). Det har vært tatt opp til vurdering om bispedømmets web-baserte HMS-håndbok levert av Info Tjenester skulle byttes ut. Det ble vedtatt at denne portalen skal videreføres men at det trengs en gjennomgang av om tilgang og brukervennlighet er god nok. Dette arbeidet avsluttes i 2015.

Medarbeidersamtaler. 59 av 81 prester melder at de har hatt medarbeidersamtaler. Dette er noe lavt i forhold til den høye måloppnåelsen bispedømmet har hatt på dette tidligere år. Forklaringen ligger i at to nye proster tiltrådte sine stillinger høsten 2014 og ikke rakk å gjennomføre alle medarbeidersamtaler.

Samfunnssikkerhet og beredskap. Sør-Hålogaland bispedømme har oppdatert plan ved ulykker og katastrofer for krisehåndtering i 2014. Beredskapsansvarlige ved bispedømmeadministrasjonen deltok på seminaret «Ukens lokale katastrofe. Hva trenger vi når vi står midt i det – og etterpå.» i regi av Kirkerådet på Institutt for sjelesorg, Modum Bad juni 2014. Seminaret avstedkom et økt fokus på viktigheten av oppfølging av hjelpere/ innsatspersonell ved særlig belastende hendelser i tjenesten. Bispedømmets plan for dette ble gjennomgått i etterkant av seminaret. Bodø er lokasjon for Hovedredningssentralen for Nord-Norge. Vårt bispedømme er representert ved HRS-prest i den utvidede ledergruppa til hovedredningssentralen som ledes av politimesteren i Salten. Den utvidede ledergruppa møtes tre-fire ganger i året og når politimesteren vurderer at en situasjon krever at den utvidede ledergruppe er representert. Det har ikke vært hendelser hvor politimesteren har innkalt til slik stab i 2014. Det har vært gjennomført tre ordinære møter. I tillegg var det en større øvelse (Dynamic Mercy) hvor HRS-utvidede ledelse deltok. I tillegg ble det på årets siste møte gjennomført en table top øvelse kun for den utvidede ledelsen. Sør-Hålogaland bispedømmeråd har ikke mottatt rapporter fra Lokal redningssentral (LRS) om virksomhet som har medført bruk av kirkelige ressurser.

Kirka som offer eller mål. Gjennom arbeidet med plan ved ulykker og katastrofer har det blitt tydeliggjort at det også må gjennomtenkes situasjoner hvor kirka selv kan være offer/mål for ulykker og terror. I forlengelsen av samtalene rundt dette er det identifisert et behov for planer for å imøtekomme slike scenarioer. Dette innebærer samarbeid i prostiregionene og fellesrådsområdene og hvilken rolle biskopen og bispedømmerådet skal ha i møte med slike problemstillinger. Det identifiserer også behovet for å øve måten man samordner arbeidet i samsvar med dette planverket. Dette arbeidet har ikke hatt mye fokus i 2014. Det kreves derfor et økt fokus på dette igjen i 2015. Fagetisk råd Sør-Hålogaland bispedømmeråd har lokal beredskapsplan for Sør-Hålogaland bispedømme ved mistanke eller anklage mot arbeidstaker om seksuelle overgrep. Beredskapsplanen har ikke kommet til anvendelse på noen saker i 2014. Fagetisk råd har ikke trådt sammen i 2014.

Barneomsorgsattest. Sør-Hålogaland bispedømmeråd vedtok i 2012 retningslinjer for bruk av barneomsorgsattest. Disse er implementert og utøves rutinemessig for alle bispedømmerådets virksomheter. Hensikten med retningslinjene skal også ha en forebyggende effekt ved at emnet overgrep mot barn og unge tematiseres i kirken overfor personer som skal utøve tjeneste for

mindreårige, og skal være en del av den normale kvalitetssikringen av kompetansen til personer som jobber i kirken. Retningslinjene er også anbefalt vedtatt av alle andre kirkelige organ i vårt bispedømme, men det er usikkert hvor mange kirkelig organ utenom bispedømmerådet som praktiserer innhenting av barneomsorgsattest. Dette vil vi sette økt oppmerksomhet mot i tiden fremover.

Tidstyv

Statlige virksomheter skal i årsrapporten beskrive hvordan virksomheten har arbeidet for å fjerne egne interne tidstyver. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har ambisjoner om å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor. Bispedømmeråd og biskop ønsker å ta begrepet «tidstyv» på alvor. Temaet har ved flere anledninger vært på dagsorden. Vi er opptatt av å sette fokus på våre kjerneoppgaver, slik at ressursene blir brukt på en effektiv og god måte. Det er viktig at bispedømmerådsadministrasjonen får gjort sine oppgaver til beste for menigheter og presteskap, og for at presteskap får brukt sine ressurser slik at menighetene blir betjent med kirkelige handlinger, ord og sakramenter.

Det er ikke identifisert noe spesielt område i organisasjonen der tidstyver er fremtredende, men et tydelig fokus på at ulike møter og oppgaver gjennomføres på en effektiv og rasjonell måte er viktig med tanke på å komme eventuelle tidstyver i forkjøpet, og at de mange byråkratiske oppgavene blir løst på en kvalitativ og smidig måte. Fokus på at målene for virksomheten skal nås, må hele tiden være det viktige. Dette er et krevende arbeid, da vår virksomhet er avhengig av at «statsapparatet» og kirkeadministrasjonen i sin helhet, jobber aktivt for at tidstyver skal lukes ut.

Riksrevisjonen

Riksrevisjonen har revidert Sør-Hålogaland bispedømmeråds samlede årsregnskap for 2013. Riksrevisjonen har bekreftet at regnskapene ikke inneholder vesentlige feil og mangler, og har kontrollert at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med gjeldende regelverk og akseptable ut fra normer og standarder for statlig økonomiforvaltning. Etter Riksrevisjonens mening er Sør-Hålogaland bispedømmeråds samlede årsregnskap for regnskapsåret som ble avsluttet 31. desember 2013 i det alt vesentlige utarbeidet i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring i Norge.

Revisjonen av regnskapet for 2014 er startet, men bispedømmerådet har ikke mottatt endelig revisjonsbrev fra Riksrevisjonen.

V VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

«Folkekirka i Sør-Hålogaland – Ei åpen dør i tro, håp og kjærlighet»

En av de nytilsatte prostene i Sør-Hålogaland bispedømme forteller i sin årsrapport: «Kirka har et godt fotfeste som folkekirke i regionen. Folk vet at vi er her, og de kommer når de trenger kirka og når vi tilbyr våre ulike tjenester». 2014 har vært et aktivt år med mye fokus på trosopplæring og gudstjenesteliv. To nye prostier er innfaset i trosopplæringsreformen, og nesten samtlige menigheter har sendt inn og fått godkjent sine lokale grunnordninger som en strategisk del av arbeidet med gudstjenestereformen. Der er misjonsavtaler i nesten samtlige av våre menigheter, 78 avtaler. Noen menigheter har flere misjonsavtaler. Stadig flere av disse er såkalte «grønne» misjonsavtaler, med et sterkere miljøfokus. Der er et stykke igjen når det gjelder å få på plass diakoniplaner i alle menighetene (pr. i dag er der 52 planer av 86 menigheter). Det diakonale arbeidet blir likevel synliggjort gjennom arbeidet til bispedømmets ressursgruppe for miljø, forbruk og rettferd, og et økende nettverk av miljøkontakter i 48 menigheter. Markering av skaperverkets dag, arbeid med samhandlingsreformen og et eget prosjekt med fokus på «åndelig omsorg for personer med demens» er viktige diakonale tiltak.

omsorg for personer med demens» er viktige diakonale tiltak.

Kirka i Sør-Hålogaland er en viktig kulturbærer og en aktør og samarbeidspartner i det lokale kulturlivet. Dette skjer blant annet gjennom kulturkvelder, konserter, korvirksomhet, utstillinger og andre aktiviteter både i de lokale kirkebyggende og i andre sammenhenger. Enhver gudstjeneste er et lokalt kulturarrangement.

De fleste menighetene har lange og gode tradisjoner for et omfattende

samarbeid mellom kirke og skole, samt kirke og barnehage gjennom hele året, dette særlig i tilknytning til skolegudstjenester og barnehagebesøk i høytidene.

Den nye salmeboka: «Norsk salmebok» (N13), som kom i adventen 2013, har skapt fornyelse og engasjement i både gudstjenesteliv og kirkemusikalsk arbeid. Dette er en fantastisk skatt som vi forvalter sammen. Dessverre har ikke alle menigheter hatt de samme økonomiske muligheter til å anskaffe seg den nye salmeboka, men dette håper vi vil skje i løpet av kort tid.

Sør-Hålogaland bispedømmekontor har et ønske om å bidra til å øke det tverrfaglige menighetslivet lokalt, der ulike reformer og satsningsområder sees i en større sammenheng, i et langsiktig menighetsutviklingsperspektiv.

Regjeringen legger vekt på at Den norske kirke er av stor betydning for mange nordmenn, og vil føre en politikk som sørger for at kirken opprettholdes som folkekirke. Hovedmålet for bevilgningene over statsbudsjettet er å støtte opp under Den norske kirke i samsvar med Grunnlovens § 16.

Vi står overfor utfordringer med å være en kirke forankret i lokalmenighetene i et bispedømme med ressurskrevende kommunikasjonsforhold innad i mange menigheter og i prostiene/bispedømmet som helhet. Vi har et godt motivert presteskap som gjør sin tjeneste innenfor de rammer som blant annet fridagsavtalen har representert. Ikke minst har synkende gudstjenestefrekvens sammenheng med dette. Bispedømmets geografi og demografi utfordrer vår tradisjonelle måte å tenke menighet/forsamling/sokn på. Vi åpner dette kapitlet med en refleksjon rundt disse kjernebegrepene.

Oppslutningen om barnedåp er kanskje det enkeltpunkt som krever et spesielt fokus, og vi har foretatt et dypdykk i materialet nettopp når det gjelder dåpen.

Biskopen kommer, ikke minst gjennom sin visitasvirksomhet (6 visitaser i 2014) i nærkontakt med lokalmenighetene og lokalsamfunnene. Visitasinstituttet er fortsatt av stor strategisk betydning i vårt bispedømme. Biskopens rolle som aktiv deltaker i den offentlige debatt, fører til fokus på verdspørsmål hvor det til dels er uenighet innenfor rammen av en vidtfavnende folkekirke.

VI ÅRSREGNSKAPET

Ledelseskommmentar årsregnskapet 2014

Innledning

Bispedømmerådet er et demokratisk folkevalgt organ som skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene. Det skal også fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet. Bispedømmerådet fordeler statlig tilskudd til særskilte stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni etter nærmere regler gitt av departementet. Bispedømmerådet tilsetter menighetsprester og andre tjenestemenn når det er bestemt av Kongen. Det samme gjelder vedtak om oppsigelse, ileggelse av ordensstraff, avskjed og suspensjon.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Kulturdepartementet om økonomistyring. Regnskapet gir et dekkende bilde av bispedømmerådets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter og eiendeler.

Vurdering av vesentlige forhold

Kap. 0340 post 01/ 3340 post 01:

Tildeling til lønn og drift, kapittel 0340 post 01 var på til sammen kr 74 179 000. Totalt ble det utgiftsført kr 76 975 068 i 2014, altså en brutto merutgift på kr 2 796 068. På inntektssiden, kapittel 3340 post 01, samt postene 16 og 18 henholdsvis fødsels- og sykepengerefusjoner, var det en merinntekt på kr 2 817 677 i forhold til tildelingen på kr 876 000. Netto tildeling for 2014 var kr 73 303 000, noe som gir et samlet mindreforbruk på kr 21 609.

Fødsels- og sykefraværerefusjoner

Det har vært et utfordrende år ved bispedømmekontoret i forhold til langtids sykefravær. Ved kontoret kom det totalt inn refusjoner for kr. 637 000, mens det for presteskaper kom inn kr 858 000, til sammen kr 1 494 672. I tillegg kom det inn refusjoner på kr 130 659 i forbindelse med fødselsfravær.

Inntekter

Refusjon fra Universitetet i Nordland og Studentsamskipnaden til studentprest beløper seg til kr 752 000 og gjelder refusjoner både for 2013 og 2014. Videre mottok bispedømmet 300 000 kr i støtte til pilgrimprosjekt og 170 000 kr til kirkemusikk i Nordland fra Nordland fylkeskommune. Det er inntektsført kr 146 000 fra Eiendomsstiftelsen (kontorbygget) som gjelder bispedømmets utlegg til renhold. Bispedømmet mottar i tillegg refusjon for en 50% stilling som misjonskoordinator fordelt på kr 100 000 og kr 75 000 fra henholdsvis OVF sentralt og regionalt, samt 169 000 fra misjonsorganisasjonene. Refusjon fra Teologene for frikjøp til fagforeningsarbeid var til sammen kr 91 700. Av andre inntekter gjelder dette hovedsakelig midler til menighetsrådene som omsøkte OVF-midler og plentilskudd.

Lønn og drift

Regnskapsresultatet til Sør-Hålogaland bispedømme viser tilnærmet balanse, noe som betyr at merutgifter på 2 796 068 i all hovedsak har sin motpost i merinntekter på kr 2 817 677. Det ble samtidig innarbeidet et mindreforbruk fra 2013 på kr 202 000.

Det er krevende å opprettholde prestedekningen i bispedømmet. Dette kombinert med sykefravær ved bispedømmekontoret gir «mindre trykk» på fastlønsbudsjettet. På den annen side gir dette større bruk av dyre vikarløsninger, økte reisekostnader, samt rekrutteringstiltak og annonsering hos personalseksjonen. Bispedømmet har også en avtale med KFUK/KFUM knyttet til konfirmandundervisning på steder der det ikke er nok prestes til å ivareta dette. Her ble det utgiftsført 250 000 over 01-posten i 2014. For Domprostiet ble prostetilskuddet for 2015, kr 285 000, utbetalt i desember 2014. I tillegg ble det sendt et refusjonskrav på 241 000 kr til Bodø kirkelige fellesråd vedrørende prosjektstilling innenfor demensarbeid som kommer inn først i 2015. I Vesterålen prosti foreligger det et krav på 191 886 kr for vikararbeid utført i 2014. Vedkommende vikar har en klagesak hos Skatteetaten vedrørende status som selvstendig næringsdrivende versus lønsmottaker. Beløpet vil bli utbetalt i 2015 så snart svar på klagen foreligger.

Ingen spesielle sparetiltak har vært satt inn i 2014, men det har vært nødvendig å vurdere vikarbruken nøye ved ledighet. Bruk av sommervikarer har også vært holdt på et nøkternt nivå. Det har i 2014 vært gjennomført en omfattende gjennomgang av gudstjenesteforordningen i bispedømmet. Målet med arbeidet er å få en ny forordningsplan fra høsten 2015, som samsvarer bedre med prestedekningen i bispedømmet. Stiftsdirektør har også ved flere tidligere anledninger overfor råd, biskop, RAMU og prostegruppen vært konkret på at antall prestestillinger i bispedømmet må reduseres for å oppnå bedre balanse mellom lønnskostnader og driftskostnader.

Kap. 0340 post 21/ 3340 post 02:

Regnskapstall fra 21-/02-posten dokumenterer at det ikke har vært ført noe på denne i 2014.

Kap. 0342 post 01:

Regnskapstall for kap. 0342 post 01 gjelder 50% stilling ved krigsgravtjenesten. Siden ansvaret ligger på Kulturdepartementet er det naturlig at bispedømmerådet tar årsregnskapet til orientering.

Bodø 27. februar 2015

Marit Hermstad

bispedømmerådsleder

Jan-Kjell Jonassen
stiftsdirektør

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for Sør-Hålogaland bispedømmeråd er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (“bestemmelsene”), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement. Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

Regnskapet følger kalenderåret

- a) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- b) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “Netto rapportert til bevilgningsregnskapet” er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapportering

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Sør-Hålogaland bispedømmeråd har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som bispedømmerådet har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser bispedømmerådet står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post. Mottatte fullmakter til å belaste kap. 0340 post 75 og kap. 0340 post 77 (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorrapportering

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall bispedømmerådet har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Bispedømmerådet har en trekkrettighet for

disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen. Note 7 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Bevilgningsrapport

Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsår 2014							
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merutgift (-) og mindreutgift
0340	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A,B	74 179 000	76 975 068	-2 796 068
0342	Krigsgravene - driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A,B	160 000	169 436	-9 436
0340	Driftsutgifter	21	Driftsutgifter	A,B	2 146 000	0	2 146 000
0340	Tilskudd til trosopplæring	75	Tilskudd	B		14 844 100	
0340	Tilskudd til virksomhet i den norske kirke	77	Tilskudd	B		13 577 000	
<i>Sum utgiftsført</i>					76 485 000	105 565 604	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3340	Salgsinntekter mv	01	Driftsinntekter		876 000	2 068 346	1 192 346
3340	Salgsinntekter mv	02	Driftsinntekter		2 146 000	0	-2 146 000
3340	Refusjon fødselspenger	16	Refusjon av foreldrepenger		0	130 659	130 659
3340	Refusjon sykepenger	18	Refusjon av sykepenger		0	1 494 672	1 494 672
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	131 448	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift		0	3 388 896	
<i>Sum inntektsført</i>					3 022 000	7 214 022	
<i>Netto rapportert til bevilgningsregnskapet</i>						98 351 582	
Kapitalkontoer							
60071401	Norges Bank KK /innbetalinger					3 895 058	
60071402	Norges Bank KK/utbetalinger					-102 188 123	
703882	Endring i mellomværende med statskassen					-58 517	
<i>Sum rapportert</i>						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (2014/12)							
Konto	Tekst				2014	2013	Endring
6260	Aksjer				0	0	0
703882	Mellomværende med statskassen				-3 188 180	-3 129 663	-58 517

Note A

Note A Forklaring av samlet tildeling			
Kapittel og post	Overført fra 2013	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0340 01	202 000	73 977 000	74 179 000
0342 01	0	160 000	160 000
0340 21	0	2 146 000	2 146 000
3340 01	0	876 000	876 000
3340 02	0	2 146 000	2 146 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år											
Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hhv avgitte belastningsfullmakter	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Standard refusjoner på inntektspostene 15-18	Merinntekter iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0340 01		-1 603 722		-1 603 722	1 625 331				21 609	3 665 150	21 609
0340 21/02		0		0					0		
0342 01		-9 436		-9 436	Ikke aktuell				Ikke aktuell		
0340 75	"kan overføres"	-14 844 100	15 190 000	345 900	Ikke aktuell				345 900	759 500	345 900
0340 77		-15 577 000	13 577 000	0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2/2013 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

Sør-Hålogaland bispedømmeråd har fra Kirkerådet mottatt en belastningsfullmakt på kr 15.190.000 på kapittel/post 0340.75. Bispedømmerådet har kun benyttet kr 14.844.100 av belastningsfullmakten, og har søkt kirkerådet om overføring av de resterende kr 345.900. Sør-Hålogaland bispedømmeråd har fra Kirkerådet også mottatt en belastningsfullmakt på kr 13.577.000 på kapittel/post 0340.77. Bispedømmerådet har benyttet hele belastningsfullmakten

Stikkordet «kan overføres»

Virksomhetens belastningsfullmakt på kapittel/post 0340 75 er gitt med stikkordet "kan overføres". Inntil 5% av belastningsfullmakten kan søkes overført fra ett år til det neste.

Fullmakt til å bruke standard refusjoner av lønnsutgifter til å overskride utgifter

Virksomheten har brukt lønnsrefusjoner som er rapportert på kapittel/post 3340.16 og 3340.18 til å dekke inn merutgifter under driftspostene 0340.01/3340.01. Lønnsrefusjonene beløper seg samlet til kr 1.625.331, som i sin helhet brukes til å dekke inn årets merutgift.

Mulig overførbart beløp

Bispedømmerådets ubrukte bevilgning på kapittel/post 0340.01/3340.01 og 0340.75 beløper seg til henholdsvis kr 7.967 og kr 345.900. Beløpene er under grensen på 5% av henholdsvis tildeling og belastningsfullmakt og anses i sin helhet overførbart til neste budsjettår.

Artskontorrapport

Oppstilling av artskontorrapporteringen for 2014			
	Note	201412	201312
Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	1 618 593	1 276 017
Salgs- og leieinnbetalinger	1	42 961	14 017
Andre innbetalinger	1	0	0
Innbetaling av finansinntekter	1	0	0
Sum innbetalinger		1 661 554	1 290 034
Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	2	62 926 567	60 525 363
Offentlige refusjoner vedrørende lønn	2	-2 032 123	-1 426 020
Utbetalt til investeringer	3	119 665	124 712
Utbetalt til kjøp av aksjer		0	0
Andre utbetalinger til drift	4	11 691 924	10 283 497
Utbetaling av finansutgifter	4	0	442
Sum utbetalinger		72 706 033	69 507 994
Netto rapporterte utgifter til drift og investeringer		71 044 479	68 217 959
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m,m,	5	0	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	6	30 827 448	26 719 786
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer til andre		30 827 448	26 719 786
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
5700 Folketrygdens inntekter - Arbeidsgiveravgift		3 388 896	3 232 513
5309 Tilfeldige inntekter (gruppeliv m,m)		131 448	125 445
Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		3 520 345	3 357 958
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		98 351 582	91 579 788
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		201412	01.01,2015
Fordringer (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Kasse (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Skyldig skattetrekk	7	-2 944 337	-2 669 104
Skyldige offentlige avgifter (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Annen gjeld (legg til linjer og vis på konto)	7	-243 843	-460 559
Sum mellomværende med statskassen		-3 188 180	-3 129 663
Kontrollsum:			
98 351 582			
98 351 582			
0	Differanse		

Note 1-7

Note 1

Note 1 Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet 2014

	201412	201312
Innbetalinger fra gebyrer		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	212 000	695 319
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	915 165	191 542
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	491 428	389 156
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1 618 593	1 276 017
Salgs- og leieinnbetalinger		
Eksterne refusjonsinntekter	42 961	14 017
Sum salgs- og leieinnbetalinger	42 961	14 017
Andre innbetalinger		
Sum andre innbetalinger	0	0
Innbetaling av finansinntekter		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst (agio)	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0
Sum inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	1 661 554	1 290 034

Note 2

Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter og innbetalinger av offentlige refusjoner vedrørende lønn 2014

	201412	201312
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter		
Lønninger	58 718 665	56 306 709
Arbeidsgiveravgift	3 388 896	3 232 661
Pensjonsutgifter*	0	0
Andre ytelser	819 005	985 992
Sum utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	62 926 567	60 525 363
* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.		
Offentlige refusjoner vedrørende lønn		
Sykepenger og andre refusjoner	2 032 123	1 426 020
Sum offentlige refusjoner vedrørende lønn	2 032 123	1 426 020
Antall årsverk:	107,6	107,1

Note 3

Note 3 Utbetalt til investeringer 2014

	201412	201312
Immaterielle eiendeler og lignende	0	48 818
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Nasjonaleiendom og kulturminner	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	0	13 343
Andre utgiftsførte investeringer (*)	119 665	62 551
Sum utbetalt til investeringer	119 665	124 712
(*) Spesifiseres ytterligere dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet		

Note 4

Note 4 Andre utbetalinger til drift og utbetaling av finansutgifter 2014

	201412	201312
Andre utbetalinger til drift		
Husleie	810 587	700 790
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	160 867	132 605
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	2 492	0
Mindre utstysanskaffelser	238 130	99 179
Leie av maskiner, inventar og lignende	155 931	97 097
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	1 908 929	1 354 082
Reiser og diett	995 067	929 233
Øvrige driftsutgifter (*)	7 419 922	6 970 512
Sum andre utbetalinger til drift	11 691 924	10 283 497
Utbetaling av finansutgifter		
Renteutgifter	0	0
Agiotap	0	442
Andre finansutgifter	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	442
(*) Bør spesifiseres ytterligere dersom det er vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet		

Note 5

Note 5 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten 2014

	201412	201312
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 6

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten 2014

	201412	201312
Tilskudd til menigheter og fellesråd	30 827 448	26 719 786
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	30 827 448	26 719 786

Note 7

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen 2014								
Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen								
	201412	201412						
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med	Forskjell					
Finansielle anleggsmidler								
Finansielle anleggsmidler*	0	0		0				
Sum	0	0		0				
Omløpsmidler								
Kundefordringer	14 141	0		14 141				
Andre fordringer	0	0		0				
Kasse og bank	0	0		0				
Sum	14 141	0		14 141				
Kortsiktig gjeld								
Leverandørgjeld	0	0		0				
Skyldig skattetrekk	-2 944 337	-2 944 337		0				
Skyldige offentlige avgifter	0	0		0				
Annen kortsiktig gjeld	-243 843	-243 843		0				
Sum	-3 188 180	-3 188 180		0				
Langsiktige forpliktelser								
Annen langsiktig gjeld	0	0		0				
Sum	0	0		0				
Sum	-3 174 039	-3 188 180		14 141				
* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 7 B								
Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler								
	Forretnings-		Antall				Balansført	Balansført
	kontor	Ervervsdato	aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i	egenkapital i	verdi i
						selskapet	selskapet	regnskap*
<i>Aksjer</i>								
Selskap 1								
Selskap 2								
Balansført verdi 31.12.2014								0
* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balansført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og								